СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 8.12, 16.30, 8.18;
Віцебск — 8.08, 16.14, 8.06;
Магілёў — 8.01, 16.18, 8.18;
Гомель — 7.32, 16.23, 8.31;
Гродна — 8.26, 16.46, 8.20;
Брэст — 8.20, 16.53, 8.33.

МЕСЯЦ:

Поўня — 19 студзеня.

ІМЯНІНЫ:

Піліпа, Пятра;
Анастаза, Вінцэнта

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 60 кап.

22 СТУДЗЕНЯ 1992 г.
серада, № № 13—14
[21791—21792]

РОЗГАЛАС

«БІЗНЕС-КЛУБ»

Сёння мы з усіх трыбун заклікаем да стварэння альтэрнатыўнай эканомікі. У ёй многія бачаць той выратавальны круг, з дапамогай якога мы маглі б выкараскацца з эканамічнай багны, куды трапілі. Гэта эканоміка, якая ствараецца ў працэсе сённяшніх рыначных рэформ, эканоміка, што не прымае манапалізму і адміністрацыйнага дыктату, у якую прыходзяць новыя людзі.

Адкрываючы новую рубрыку, мы і хочам прысвяціць яе ў першую чаргу паказу новай эканомікі — альтэрнатыўных, недзяржаўных форм уласнасці (дарэчы, гэта не азначае супрацьпастаўлення адных форм другім), нават садзейнічаць іх станаўленню. Расказ пра гэтыя новыя формы і, вядома ж, пра дзелавых людзей, парады пра тое, як, дапусцім, стварыць малое прадпрыемства, агляды прадпрымальніцтва, кансультацыі і да т. п.— вось асноўны круг нашых тэм. Пры гэтым мы не супраць, калі чытачы яго расшыраць. Мы за тое, каб у кожным праснулася прадпрымальніцкая жылка, каб мы ўсе разам скінулі нарэшце з сябе скаваўшы нас дурман размеркавальніцтва, вызваліліся ад псіхалогіі ўраўняльнасці і ўтрыманства, напоўніліся энергіяй і дзелавітасцю — на сваю карысць, карысць сваіх блізкіх і грамадства...

(Чытайце 2-ю стар.).

ДЗЕ НЕ ЛЮБЯЦЬ БЕЛАРУСАЎ?

Амерыканскі «Таймс мірор сентр» надрукаваў даныя апытання, праведзенага ў дванаццаці еўрапейскіх краінах, аб нянавісці на расавай і этнічнай глебе. Апытанне ахапіла 13 тысяч чалавек. Найбольш ненавідзімай этнічнай групай у Еўропе аказаліся цыгане: іх актыўна не любяць 91 працэнт чэхаў, 79 працэнтаў венграў, 59 — немцаў і 50 працэнтаў іспанцаў.

Цікавае становішча з беларусамі. І тут лідзіруе Польшча, дзе 19 працэнтаў апытаных недалюбліваюць беларусаў. На Украіне нядобрыя пачуцці да нас адчуваюць толькі 14 працэнтаў апытаных. У астатніх краінах Еўропы (у тым ліку і ў Расіі) адносіны да беларусаў больш-менш станоўчыя.

ЧАРГОВЫ ЗАКЛІК ПРАФСАЮЗАЎ

Усе мы перажываем нялёгкі час. Так званая лібералізацыя цэн можа прывесці да галечы народа.

У гэтых умовах Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі лічыць неабходным прапанаваць ураду, мясцовым органам дзяржаўнай улады рэспублікі наступнае.

Прыняць дадатковыя меры па захаванню рабочых месц, забеспячэнню работ прадпрыемстваў. Сумесна з урадам дзяржаў, якія ўваходзяць у СНД, неадкладна разгледзець ход выканання пратакола ад 24.12.1991 года і забяспечыць выкананне ўзгодненых мер па захаванню гаспадарчых сувязей у першым квартале гэтага года, абмежаванню аптовых цэн і памераў падаткаабкладання.

Каб стабілізаваць эканоміку і вывесці яе з крызісу, неабходна ўключыць увесь комплекс рыначнага механізма. Перш за ўсё забяспечыць дэманапалізацыю, раздзяржаўленне і прыватызацыю ўласнасці ў інтарэсах працоўных калектываў.

Дабіцца прыняцця Закона аб прыватызацыі. У першым квартале гэтага года, зыходзячы з рэальна разлічанага мінімальнага спажывецкага бюджэта, забяспечыць павышэнне заработнай платы, стыпендый, пенсій, дапамог, іншых кампенсацыйных выплат прапарцыянальна яго росту.

Заклікаем усе грамадска-палітычныя партыі і рухі, стачачныя камітэты, новастораныя прафсаюзы ў гэты нялёгкі час аб'яднаць намаганні па змякчэнню негатыўных вынікаў пераходнага перыяду да рынку.

Са Звароту прэзідыума савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

«ПАМЯШКАННЕ ЗАХОПЛЕНА, У ПРАЦІЎНІКА ЁСЦЬ ПАЦЯРПЕЎШЫЯ»,

— такі радок у справаздачу аб аперацыі па захопу магазіна № 22 «Саюздрук» у Мінску могуць запісаць супрацоўнікі літаратурна-выдавецкага агенцтва «Эрыдан». Калі аналагічны магазін № 14 быў заняты імі без страт для абодвух бакоў (пра што «Звязда» пісала 10 студзеня), то тут медыцынскія дакументы сведчаць: маладая сіла супраць 57-гадовай жанчыны і 46-гадовага мужчыны была прыменена не вельмі ўдала...

«Звязда» лічыць неабходным вярнуцца да канфлікту паміж «Эрыданам» і «Саюздрукам» не толькі для таго, каб акцэнтаваць увагу на, мякка кажучы, арыгінальных метадах літаратурна - выдавецкага агенцтва здабываць сабе памяшканні, але і для таго, каб адзначыць, што гэтыя метады ў немалой ступені былі справакаваны дзеяннямі мясцовых улад, у якіх адна рука не ведае, што творыць другая.

Мяркуйце самі. У ліпені мінулага года Кастрычніцкі райвыканком Мінска ў асобе ЖРЭА заключыў з «Саюздрукам» дагавор на арэнду памяшкання для магазіна № 14 да 1996 года. 18 лістапада ён прапануе дакумент перарабіць у сувязі з павышэннем цэн на электраэнергію і камунальныя паслугі. 1 снежня «Саюздруку» высылаецца новы дагавор, а 19 снежня ён падпісваецца двума бакамі. І раптам праз пяць дзён на адрас таго ж «Саюздруку» накіроўваецца ліст, у якім — патрабаванне выселіцца з памяшкання, займаемага магазінам. Пошта перад Новым годам працуе не вельмі аператыўна, і ліст даходзіць да адрасата толькі 28-га. А днём раней Мінгарвыканком прымае рашэнне аб перадачы саюздрукаўскіх плошчаў, як вы ўжо здагадаліся, «Эрыдану».

З рашэннем гарвыканкома кіраўніцтву «Саюздруку» таксама не ўсё ясна. Паводле слоў начальніка рэспубліканскага аб'яднання «Саюздрук» Г. Панфіловіч, з ім ні яе, ні каго-небудзь іншага з распаўсюджвальнікаў друку не азнаёмілі. Ды і ў пратакольнай частцы гарвыканкома ён таксама не зарэгістраваны. Словам, і снежаньскія, і студзеньскія падзеі паказваюць: у Кастрычніцкім раёне ў штучна раздутай спрэчцы паміж «Эрыданам» і «Саюздрукам» перавага адназначна аддаецца першаму. І вось гэтая адназначнасць выклікае па меншай меры здзіўленне.

— Я прыходжу да высновы, што ў наш час дзейнічаць не толькі прававымі, але і звычайнымі інтэлігентнымі метадамі, як гэта робім мы, — значыць застацца ў пройгрышы, — так па просьбе карэспандэнта «Звязды» пракаменціравала сітуацыю Г. Панфіловіч. — Мы ўступілі просьбам «Эрыдана», здалі ім у субарэнду частку плошчаў, — і зараз ён за гэта нас абвінавачвае. Мы прапануем кампрамісныя варыянты выйсця са становішча — нас жа стараюцца бессаромна ашукаць. Мы, нягледзячы на ўсеагульнае павышэнне цэн, пакідаем ранейшым — усяго 22 працэнты гандлёвай скідкі за распаўсюджванне рэспубліканскіх і абласных газет, а нам прыпісваюць тарыфы Мінсувязі, якія намнога большыя.

Кропка ў справе «Эрыдан» — «Саюздрук» пакуль не пастаўлена. А ў органы ўлады ўжо ідуць лісты грамадзян з просьбай аднавіць у закрытых магазінах продаж перыёдыкі. Грамадзяне вераць, што іх улада прыме адзіна правільнае рашэнне.

КАЛІНІНЦЫ БУДУЮЦЬ

ГАНЦАВІЧЫ. (Ю. Фёдарава). Свой уласны льнозавод пачаў будаваць саўгас імя Калініна Ганцавіцкага раёна. Клопатаў з такой новабудоўляй шмат. Аднак і карысць будзе вялікая. У гаспадарцы разлічваюць удвая павялічыць прыбытак ад лёну дзякуючы паглыбленай перапрацоўцы саломкі і трасты.

Калгасны льнозавод, увесці ў строй які плануюць гэтай восенню, будзе прымаць у перапрацоўку сыравіну і ад суседзяў.

Я ТАК ДУМАЮ!

ВОЛЬНАЯ КАЎБАСА ПА ВОЛЬНЫХ ЦЭНАХ. ДЛЯ ВОЛЬНЫХ ЛЮДЗЕЙ?

Нам проста наканавана жыць заможна. Калі не ў Саюзе пры сацыялізме, то ў Садружнасці пры рынку. Хоць па Марксу глядзі, хоць па зорках. Калі ж ад зор вярнуцца на грэшную зямлю, то дакладных шляхоў да добрага жыцця ніхто не ведае, але ўсе рвуцца нас да яго весці. Куды-небудзь зноў завядуць, такое ўжо было. Тым больш, што правадыры, за рэдкім выключэннем, засталіся тыя ж. І будаўніцтва рыначных адносін вядзецца амаль тымі ж метадамі, што і камунізму. Не хапае хіба толькі суботнікаў ды звыклых лозунгаў пра датэрміновасць пабудовы капіталізму.

Але калі ў 80-м годзе даўно абяцанага камунізму мы так і не дачакаліся (замянілі на Алімпійскія гульні), то ў 92-м рынак прыйдзе абавязкова, бо ліміт замен ужо даўно вычарпаны. Ну, можа, і не зусім такі, як мы бачылі па тэлевізары, а наш, уласны, на шмат горшы. Ды і адкуль яму, добраму, узяцца? Ён жа не ствараўся стагоддзямі, прыціраючыся да інтарэсаў вытворцы і спажыўца, шліфуючы ўсе законы і механізмы свайго жыцця і дзейнасці, знаходзячы і выкарыстоўваючы ўсе стымулы для як мага лепшай працы, а, значыць, і жыцця.

Нам хуценька дакляраваны і яшчэ хутчэй прыдуманы рынак — вельмі дзіўны, аднак, рынак. Спасцігнуць механізм яго дзейнасці цяжка. Што за рынак без тавараў, без рынку рабочай сілы, без рынку капіталу? Колькі каштуе тое, чаго няма ў продажы? А колькі яно будзе каштаваць па вольнай цане? І ці з'явіцца яно па такой цане на паліцах крам? Нас запэўніваюць, што з'явіцца. Не кажучы пры гэтым, адкуль напрыклад, тыя ж лекі). Мо Захад нам дапаможа? Бо на ўласных вытворцаў мы даўно не спадзяёмся. Каб апрануцца і купіць больш-менш прыстойны абутак, людзі вымушаны ехаць за мяжу. Аднаго жыцця мала, каб дачакацца мэблі. Маючы хоць нешта прыдатнае для абмену, можна мець усё, што пажадаеш. Грошы многіх не цікавяць. Які сэнс іх шмат зарабляць, калі на іх нічога нельга купіць? Не, купіць можна ўсё, што пажадаеш, але дзе і як зарабіць столькі грошай? Скажам, школьнаму настаўніку? Ды і шмат каму з нас.

Самы вялікі недахоп нашай эканомікі, паводле слоў нашых жа эканамістаў, — недахоп шмат якіх законаў для існавання паўнацэнных рыначных адносін. Праўда, і ўжо існуючыя не выконваюцца, не дзейнічаюць. І прымусіць іх выконваць улада не можа.

Што далей, пасля лібералізацыі цэн? Тавараў адразу больш вырабляць не станем, проста менш станем спажываць. Наколькі менш, пакуль што не зусім ясна. З голаду, вядома, не памром, разутымі і раздзетымі хадзіць не будзем. Гэта абнадзейвае. Пра адпачынак на Гаваях і ўласны «Мерседэс» не марылі і марыць не будзем. Барацьба будзе ісці за дасягненне і падтрыманне ўжо сфарміраванага на гэты час узроўню спажывання. Выгляд поўных паліц, якія прагінаюцца ад цяжару тавараў, вельмі цешыць вока, але наяўнасць тавару і магчымасць яго набыць — дзве вялікія розніцы.

Як вынік усяго гэтага мерапрыемства будзем чакаць павелічэння і выраўноўвання ўзроўню цэн і зарплаты. Бо людзі і іх непасрэдныя кіраўнікі знойдуць спосабы і магчымасці ўзняць зарплату. Што датычыць колькасці тавараў, тут больш складана. Страйкамі, ці іншымі шляхамі, але зарплата будзе прыведзена ў адпаведнасць з новымі цэнамі. Наколькі хутка гэта здолеюць зрабіць, не можа сказаць нават Глоба.

Як змяняюцца ў людзей погляды? Колькі аб'явілася праведнікаў і прарокаў! І дзе яны былі, такія разумныя, раней? На ідэалогію і назву адзінай раней існаваўшай партыі нашчадкаў не знайшлося. На маёмасць — хоць адбаўляй. Вярхоўны Савет забраў сабе будынак былога ЦК. І праўда — трэба неяк размежаваць заканадаўчую і выканаўчую ўладу ў прасторы. А універсітэт, бібліятэка — яны і пачакаць могуць. Не гэтулькі чакалі. Ды і хіба можна было ў старым будынку ВС скласці прыстойны закон? Вось цяпер пойдуць законы адзін лепшы за другі! Тады і зажывём. Ніхто зараз не можа растлумачыць і не хоча ўзяць на сябе адказнасць за развал эканомікі ў час перабудовы. Неяк дзіўна атрымліваецца — чым большыя поспехі дасягнуты ў галіне дэмакратыі, тым горшы стан эканомікі. А на Захадзе, з якога так ахвотна бяруць прыклад, ды і на Усходзе часцей здаралася наадварот. Наша мясцовая спецыфіка: чым больш гаворым, тым менш робім...

Сумненне ёсць і наконт таго, што кіраўнікі, якія ўсё жыццё працавалі ў каардынатах планавай эканомікі (і не без поспехаў), адразу спасцігнуць і выдатна авалодаюць новымі правіламі гульні. Гэтак не бывае, ці бывае вельмі рэдка. Прыйдзецца шмат вучыцца, перш за ўсё зразумець, што можна сваёй дзейнасцю зрабіць завод ці фабрыку банкрутам, чаго пры развітым сацыялізме і ўявіць сабе было немагчыма.

Можна перамясціць помнікі, змяніць назвы вуліц і гарадоў, але радзімыя плямы сацыялізму, стэрэатыпы паводзін адразу змяніць нельга. А без іх змены поспехаў ад нашага скачка ў рынак хутка чакаць не прыходзіцца.

Жартоўны лозунг перабудовы «Свабода ці каўбаса!» будзе нарэшце выкананы: будзе каўбаса па вольных цэнах, і будзе свабода для цэн.

А што для нас з вамі?

Міхаіл ВАСІЛЬКОЎСКІ.

ЯНЫ ДОРАЦЬ ПРЫГАЖОСЦЬ

Гісторыя Мінскага фарфоравага завода налічвае больш за сотню гадоў. Заснаваны ў канцы мінулага стагоддзя як кафельны, ён ужо амаль паўстагоддзя забяспечвае рэспубліку фарфоравай пасудай. Сталовыя наборы, чайныя і кафейныя сервізы, мастацкія вырабы — усяго каля 170 назваў — такі сёння асноўны асартымент яго прадукцыі.

На заводзе склаўся калектыў кваліфікаваных кадраў— рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў. Створана эксперыментальна - мастацкая лабараторыя, механізаваны асноўныя тэхналагічныя працэсы. Прадукцыя стала больш сучаснай па форме і дэкору. На працягу апошніх дваццаці гадоў завод працуе ўстойліва. І нават у сённяшніх нестабільных эканамічных і палітычных умовах, працуючы літаральна на мяжы, тут не зменшылі, а нават крыху павялічылі выпуск прадукцыі. 104,2 працэнта (ды яшчэ ў штуках, а не ў рублях!) — з такімі вынікамі завяршылі завадчане мінулы цяжкі год.

На здымках: жывапісны цэх Мінскага фарфоравага завода; брыгадзір шліфоўшчыц-сартавальшчыц Тамара Мікалаеўна Гальцава.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

ЦЭНЫ НА РЫНКАХ

21 СТУДЗЕНЯ (у рублях)

Вільнюс. Бульба (1 кг) — 4 — 5; капуста — 4 — 5, морква — 10, буракі — 4—5, смятана — 30—40, тварог — 40-50, малако — няма, ялавічына — 80, свініна — 70.

Рыга. Бульба — 6 — 8, капуста — 3 — 4, морква — 5 — 8, буракі 5 — 8, смятана — 60 — 80, тварог — 30-40, малако — 10 — 12, ялавічына — 40 — 100, свініна — 50 — 100.

Талін — бульба — 15, капуста — 5, морква — 6, буракі — 4 — 6, смятана — няма, тварог — няма, малако — няма, ялавічына — няма, свініна — 80 — 120.

Санкт-Пецярбург (Кавальскі рынак). Бульба — 10—25, капуста — 10 — 15, морква — 10 — 15, буракі — 10 — 20, смятана — 150, тварог — 40 — 50, малако — няма, ялавічына — 130 — 200, свініна — 150 — 300.

Масква (Рыжскі рынак). Бульба — 15, капуста — 10, морква — 20, буракі — 10, смятана — 60, тварог — 60, малако — 10, ялавічына — 150 — 200, свініна — 150 — 200.

Мінск (Камароўскі рынак). Бульба — 8, морква — 10, цыбуля — 10 — 15, капуста — 3 — 5, смятана — 80 — 100, тварог — 40 — 80, цялянiна — 80 —85, свініна — 80 — 100, трус — 50, гусь — 60, масла — 100, малако — 5, рыба (свежая) — 50, мёд — 200 ці 2 долары, бутэлька піва — 10, пачак цыгарэт «Космас» — 15.

Сямідзесяціпяцірублёв ы аркуш купонаў — 100 — 115 рублёў, двухсотрублёвы — 150 — 180.

Гвінея-Бісау: няма кантакту

У гэта пачынаеш з новымі сіламі верыць тады, калі даведваешся, што замежны студэнт Політэхнічнай акадэміі з Гвінеі-Бісау ўзяў ды пабіў выкладчыка ў яго на кватэры. Апошні ляжыць у бальніцы і, напэўна, думае аб студэнцкай псіхіцы і паводзінах, якія робяцца сапраўды непрадказальнымі.

УРАДАВАЯ ХРОНІКА

ПАДПІСАНЫ ПАГАДНЕННІ

Міністр замежных спраў Рэспублікі Беларусь П. К. Краўчанка і намеснік міністра замежных спраў КНР Цянь Цзэнпэй (міністр замежных спраў Цянь Цычэнь знаходзіцца цяпер у зарубежнай паездцы) ад імя сваіх урадаў падпісалі 20 студзеня вечарам пагадненне аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж дзвюма краінамі на ўзроўні паслоў. Яно ўступіла ў сілу з дня падпісання.

У артыкуле 3-м гэтага дакумента гаворыцца, што ўрад КНР з'яўляецца адзіным законным урадам, які прадстаўляе ўвесь Кітай. Тайвань з'яўляецца неад'емнай часткай тэрыторыі КНР. Кітайскі бок рашуча выступае супраць любых спроб і дзеянняў, накіраваных на стварэнне «двух Кітаяў», «аднаго Кітая і аднаго Тайваня», «адной краіны з двума ўрадамі» або «незалежнага Тайваня». Рэспубліка Беларусь, падкрэсліваецца ў пагадненні, падтрымлівае гэту пазіцыю КНР.

Раней старшыня Камітэта па знешніх эканамічных сувязях Рэспублікі Беларусь У. В. Радкевіч і міністр знешніх эканамічных сувязей і знешняга гандлю КНР Лі Ланьцын падпісалі ўрадавае пагадненне аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве паміж дзвюма краінамі. На цырымоніі падпісання дакумента прысутнічалі Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Ф. Кебіч і прэм'ер Дзяржсавета КНР Лі Пэн.

Пагадненнем прадугледжана, што абодва бакі будуць садзейнічаць працягламу і стабільнаму развіццю двухбаковых эканамічных і гандлёвых сувязей і ствараць для гэтага спрыяльныя ўмовы. Яны будуць таксама падтрымліваць эканамічныя кантакты, кіруючыся прынцыпамі роўнасці і ўзаемнай выгады.

Пасля падпісання пагаднення Лі Пэн наладзіў у Доме УСНП прыём у гонар В. Ф. Кебіча і членаў узначальваемай ім дэлегацыі. На прыём быў запрошаны таксама пасол Расійскай Федэрацыі ў КНР М. М. Салаўёў.

ПАЕЗДКА ПА КІТАІ

Завяршыўшы перагаворы ў кітайскай сталіцы і падпісаўшы сумесныя дакументы, урадавая дэлегацыя Рэспублікі Беларусь, якую ўзначальвае Старшыня Савета Міністраў В. Ф. Кебіч, пачала трохдзённую паездку па Кітаі.

Учора беларускі авіялайнер ТУ-154 даставіў дэлегацыю спецрэйсам ва Усі, буйны гандлёва-прамысловы і культурны цэнтр усходнекітайскай правінцыі Цзянсу. У гэтым горадзе высокія госці з Беларусі былі прыняты Генеральным сакратаром ЦК КПК Цзян Цзэмінем, які робіць цяпер інспекцыйную паездку па радзе раёнаў краіны.

Два дні, 22 і 23 студзеня, беларуская дэлегацыя правядзе ў паўднёвай правінцыі Гуандун, дзе наведае «вітрыну сучаснага Кітая»—першую ў КНР спецыяльную эканамічную зону Шэньчжэнь і адміністрацыйны цэнтр правінцыі Гуанчжоў, адзін з самых старажытных партовых гарадоў краіны.

З вялікай цеплынёй і гасціннасцю сустракаюць на кітайскай зямлі прадстаўнікоў незалежнай Беларусі. Кіраўнікі КНР выказваюць гатоўнасць развіваць з нашай рэспублікай сяброўскія адносіны і ўзаемакарыснае дзелавое супрацоўніцтва ў самых розных галінах.

ЗАПРАШЭННЕ ЎРАДА МАНГОЛІІ

Урад Мангольскай Народнай Рэспублікі запрасіў Старшыню Савета Міністраў Беларусі Вячаслава Кебіча наведаць з кароткатэрміновым візітам Манголію на зваротным шляху з Пекіна. Аб гэтым гаворыцца ў тэлеграме, якая паступіла ў Савет Міністраў рэспублікі з пасольства МНР у Расійскай Федэрацыі.

Беларусь і Амерыка: масты наладжваюцца

У Мінск прыбыў афіцыйны прадстаўнік амерыканскай адміністрацыі — містэр Барталам'ю, які сустрэўся са Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіславам Шушкевічам. Размова датычылася ў асноўным выканання дагавора па СНУ — стратэгічным наступальным узбраенням, а таксама экспарту ў Беларусь навейшых тэхналогій і абсталявання.

Барталам'ю запэўніў, што Штаты не разглядаюць Беларусь у якасці нейкай другараднай дзяржавы, у тым ліку і ў плане раззбраення. Дыялогам засталіся задаволены абодва бакі.

Плануецца таксама ў бліжэйшым часе стварэнне больш цесных палітычных, эканамічных і іншых сувязей паміж ЗША і Беларуссю.

МАЙСТЭРСТВА ПІЛОТАЎ

ГОМЕЛЬ **(У. Пернікаў).** З Сургуцкага аэрапорта ў Гомельскі прыйшла падзяка ў адрас экіпажа ТУ-154 (камандзір А. Пыркін). У пісьме гаворыцца аб тым, што пілоты праявілі высокае прафесіянальнае майстэрства, мужнасць і вытрымку.

А здарылася вось што. Самалёт з 135 пасажырамі на борце ўжо набраў неабходную вышыню, калі выявілася, што са строю выйшла пярэдняе шасі. Паветраны лайнер развярнуўся, і пасажыры захваляваліся. Ім паведамілі аб няспраўнасці і супакоілі: усё будзе ў парадку. Экіпаж ведаў, што трэба рабіць — знаходзіцца ў паветры да выпрацоўкі ўсяго паліва. Тады пры пасадцы можна пазбегнуць пажару. Але для гэтага неабходна дакладна разлічыць, на якой адлегласці ад аэрапорта павінна скончыцца гаручае, і прымусіць самалёт сплaніраваць на бетонную дарожку.

Пры ўзаемадзеянні са службамі Сургуцкага аэрапорта гомельскія лётчыкі справіліся з крытычнай сітуацыяй, самалёт зрабіў пасадку.

РЭПЛІКА

Зручнасць з «наварам»

Чаму маршруты прыгарадных аўтобусаў стратныя, а некаторыя іх вадзіцелі халтураць сярод белага дня?

— Во даюць! Яны што, з глузду з'ехалі?

Гэтыя здзіўленыя воклічы давялося пачуць трэцяга студзеня ў прыгарадных аўтобусах. Пасажыры не на жарт абураліся новымі і проста «дзікімі» цэнамі за праезд. Сапраўды, яшчэ зусім нядаўні, леташні кошт білетаў у 40—50 капеек раптам падскочыў да 3—4 рублёў. Чаму?

Адказ тут самы банальны: вытворчае аб'яднанне «Мінскпасажыраўтатранс» ступіла ў рынак і таму рэзка павысіла тарыфы на праезд. Гэты непапулярны крок нібыта эканамічна абгрунтаваны: значна ўзраслі цэны на паліва, машыны, трэба ў два разы павысіць зарплату, а тут яшчэ розныя датацыі, кампенсацыі, іншыя выдаткі.

Так што, пасажыр, калі хочаш ехаць аўтобусам на «фазэнду», ці да цешчы на дранікі,— будзь ласкавы, раскашэльвайся і не тлумі нікому галавы. А, надта ж дарага? Што ж, тады сядзі дома ці дыбай пехам.

— А ці ведаеце вы, што 70 працэнтаў прыгарадных маршрутаў стратныя, — сказаў мне летась у час сустрэчы начальнік аддзела эксплуатацыі «Мінскпасажыраўтатранса» Ф. Марчук.

Прызнацца, я не паверыў сваім вушам. Як жа так? Аўтобусы ідуць туды і назад, асабліва ў выхадныя і святочныя дні, набітыя біткам, — і раптам стратныя?

Але мой апанент стаяў на сваім. Маўляў, адкуль ім быць рэнтабельнымі ці, тым больш, прыбытковымі, калі яны возяць пасажыраў амаль бясплатна: тарыф за праезд усяго 1,5 капейкі за кіламетр.

Летась з першага красавіка гэты самы тарыф павысілі ўдвая. Значыць, фінансавае становішча транспартнікаў адчувальна змянілася ў лепшы бок?

— Не, у мінулым годзе ўсе без выключэння прыгарадныя маршруты аказаліся стратнымі, — заявіў галоўны эканаміст аб'яднання Валерый Віктаравіч Новік. — Вось мы і ўстанавілі новую плату — 21 капейку за кіламетр.

На практыцы гэта азначала, што цэны за праезд павысіліў 7 разоў. Натуральна, пасажыры былі не толькі шакіраваны, але і моцна абураны такой бязлітаснай абдзіралаўкай, грабяжом сярод белага дня. Праўда, у справу ўмяшаўся аблвыканком, і тарыф знізілі да 15 капеек за кіламетр, што таксама нямала. Але транспартнікі незадаволена закруцілі носам: яны, бачыце, застануцца ў пройгрышы.

Вядома, застануцца, калі «Мінскпасажыраўтатранс» і Міністэрства транспарту рэспублікі не навучацца лічыць кожную капейку, а будуць раўнадушна глядзець на тое, як грошы плывуць «налева».

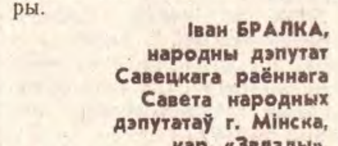
Яшчэ летась у артыкуле «Віражы» на прыгарадных маршрутах» («Звязда», № 97) востра ўзнімалася пытанне аб тым, што не ўся выручка за праезд трапляе ў касу аб'яднання. Думаеце, там зрабілі адпаведныя вывады, прынялі эфектыўныя меры, каб запаліць «чырвонае святло» на шляху заядлых аматараў «навару»? На жаль, усё засталося па-ранейшаму.

Асабліва выразна гэта ашуканства праявілася пасля рэзкага павышэння кошту білетаў. Карыстаючыся неінфармаванасцю пасажыраў, шафёры-прыгараднікі павялі сябе надзвычай нахабна, пачаўшы рабіць уласны «бізнес». Перадае чалавек, скажам, траяк ці пяцёрку, а ўзамен атрымлівае (дарэчы, далёка не заўсёды) сімвалічны цэтлік усяго толькі на 25 ці 40 капеек. Можна толькі ўявіць, колькі рублікаў збярэ ў перапоўненым салоне і пакладзе сабе ў кішэнь такі майстар лёгкай нажывы за адзін рэйс. А за дзень? За месяц?

Факты? Калі ласка. 6 студзеня менавіта так «абілечваў» вадзіцель аўтобуса (дзяржнумар 26—77 МИЩ), што ішоў у Мачаны. 11 студзеня гэтай жа бессаромнай маніпуляцыяй займаліся шафёры аўтобусаў 20—36 МИТ, 38—35 МИЛ, што курсіравалі ў М. Бесяды, тыя ж Мачаны, па іншых напрамках.

— Мы не паспелі пераацаніць усе білеты. Вось нядобрасумленныя вадзіцелі і карыстаюцца гэтым, — прызнаўся В. Новік і параіў: — А вы патрабуйце ў іх білеты на адпаведную суму.

На маю думку, патрабаваць са сваіх работнікаў, наладзіць за імі пастаянны і строгі кантроль перш-наперш павінна і абавязана кіраўніцтва «Мінскпасажыраўтатранса». Пакуль жа яно ўмее толькі павышаць кошт білетаў на прыгарадных маршрутах, ад чаго ў пройгрышы застаёмся мы, пасажыры.

Іван БРАЛКА,
народны дэпутат Савецкага раённага Савета народных дэпутатаў г. Мінска, кар. «Звязды».

АКТУАЛЬНА

Адной з самых хвалюючых у апошні час для многіх з нас з'яўляецца праблема выжывання ва ўмовах рынachных адносін. Тут можа быць шмат рэцэптаў, але першая падмога для кожнага — добрая заработная плата. Ды не такая, якая трапляе ў дзяржаўныя статыстычныя даведнікі, а чысты прыбытак, без усялякіх вылічэнняў. Калі з гэтага пункту гледжання разглядаць нядаўна прыняты Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь Закон «Аб падаходным падатку з грамадзян», то, здаецца, асаблівых прычын для хвалявання няма. У прыватнасці, з зарплаты 2.000 рублёў вылічваецца не так і шмат — 240 рублёў. Для параўнання: з такой жа сумы згодна з леташнім саюзным заканадаўствам адбіралася 434 рублі. Не надта высокімі будуць і падаткі з зарплаты ў 5—7 тысяч рублёў, ад прадпрымальніцкай дзейнасці, сум аўтарскіх ганарараў і інш.

Аднак тым, хто, прачытаўшы гэты закон, збіраецца пляскаць у ладкі, не раім з гэтым спяшацца. Не ўсё тут так гладка, як уяўляецца на першы погляд. Так, дзяржава быццам бы адкрыла шырокія магчымасці для таго, каб людзі падрыхтаванымі ўступілі ў рынак. Але гэта толькі здаецца. У сапраўднасці вельмі нямногія спецыялісты змогуць зарабіць больш-менш добрую капейку.

ПАДАТКОВЫ ПРЭСІНГ

Справа ў даным выпадку не ў прадпрымальніцкіх здольнасцях таго ці іншага чалавека, а ў іншым. Прадэкларaваўшы Законам «Аб падаходным падатку з грамадзян» магчымасць зарабляць пэўныя грошы, заканадаўцы тут жа надзелі цяжкі хамут на заводы, фабрыкі, малыя прадпрыемствы, іншых вытворцаў.

Мяркуйце самі: у снежні і студзені рэспублікай прынята 12 законаў аб падатках, якімі абкладаецца абсалютная большасць прадпрыемстваў. Прычым не адзін раз. Дзе ўжо тут спадзявацца на тое, што кіраўнікі заводаў змогуць плаціць сваім работнікам добрую зарплату?! Ім хоць бы канцы з канцамі звесці. А калі ўлічыць, што не толькі бухгалтары, эканамісты, дырэктары прадпрыемстваў, але і многія парламентарыі ўпершыню пачулі, напрыклад, аб падатку на дабаўлены кошт, то няцяжка ўявіць, якая блытаніна пачнецца ў арганізацыях. Адны разлікі зоймуць процьму часу, ды і зрабіць іх будзе не так проста. Напрыклад, пералічэнне падатку на дабаўлены кошт на буйных заводах плануецца рабіць адразу пасля продажу вялікай партыі прадукцыі. Кіраўніку давядзецца выбіраць: рэалізоўваць яе па меры выпуску і праз дзень адпраўляць бухгалтара ў банк, ці, паспачуваўшы падначаленаму, назапашваць вырабы на складзе. А спажыўцы тым часам зноў будуць біць у званы — дзе тавар?

Вядома, гэта толькі асобныя няэручнасці, якія відаць няўзброеным вокам. Самае сумнае, што вышэйпамянёны падатак на дабаўлены кошт ляжа ў першую чаргу на плечы пакупніка, бо яго плануецца механічна дабаўляць да адпускной цаны.

Вось толькі адна з тыповых сітуацый. Напрыклад, сабекошт прадукцыі склаў 300 рублёў. Падатак на дабаўлены кошт акажацца каля 60 рублёў. Само ж прадпрыемства вымушана адпускаць тавар па цане 450 рублёў. Але і гэта не ўся накрутка. Спажыўцу давядзецца выкласці ў рэшце рэшт за гэты выраб з уласнай кішэні ўжо каля 600 рублёў. Чаму? Свае нацэнкі на шляху да прылаўка зробяць пасрэднікі і гандаль — яны атрымалі права дабаўляць да свабоднай адпускной цаны (у нашым выпадку 450 рублёў) адпаведна да 8 і 25 працэнтаў. Не сакрэт, што кожны з іх спыніцца на максімальнай надбаўцы — каб выплаціць падатак і вышэй падняць уласную зарплату.

На жаль, гэтым падатковы прэсінг на прадпрыемства, а разам з тым і на спажыўца, не абмяжоўваецца. Пасля пералічэння 28 працэнтаў дабаўленага кошту з большасці вытворцаў спаганяецца яшчэ 30 працэнтаў падатку на прыбытак. Потым — 18 працэнтаў «чарнобыльскіх» (пра што заканадаўцы ўспомнілі літаральна ў апошнюю хвіліну), адлічэнні за нерухомасць, экалогію, у дарожны фонд, на экспартімпарт і інш.

Дзе ж прадпрыемству ўзяць для ўсіх гэтых выплат грошы? Адказ адзін — у спажыўца. Вось і робіцца зразумелым, чаму з дня ў дзень даражаюць тавары, усё цяжэй звесці канцы з канцамі нават сярэднезабяспечанаму работніку.

Адначасова расце трывога, як вытрымаюць такі падатковы рэкет кіраўнікі прадпрыемстваў. Да іх надзённых клопатаў па наладжванню гарызантальных сувязей, пошуку надзейных сумежнікаў прыбавіўся не менш сур'ёзны — як не пакінуць без зарплаты падначаленых. Бо адна справа, калі ўрад заяўляе аб неабходнасці павысіць зарплату як мінімум удвая, і зусім іншая — знайсці для гэтага сродкі непасрэдна на вытворчасці. Тым больш, што істотна павялічыўся і ўзнос у страхавы фонд — да 40,8 працэнта. Іншымі словамі, дырэктар прадпрыемства, выплачваючы рабочаму тысячу рублёў, павінен зняць з рахунку яшчэ 408. А яму ж яшчэ трэба клапаціцца аб далейшым развіцці вытворчасці, нарошчванні магутнасцей. На думку эканамістаў, калі будзе заплачаны падатак на дабаўлены кошт, сацстрахаванне, выдадзена зарплата прыбытку не акажацца. У лепшым выпадку вытворцы змогуць наскрэбці 24 капейкі з укладзенага рубля, у будаўніцтве — 17. Такі расклад наўрад ці дабаўляе аптымізму.

Невыпадкова дырэктар Мінскага мотавелазавода нядаўна ў роспачы заявіў з тэлеэкрана: няхай нам не дапамагаюць, але і не перашкаджаюць працаваць. І прывёў такія лічбы: ў 1992 годзе пры стабільнай рабоце прадпрыемства заплаціць у бюджэт 338 мільёнаў рублёў, 382 — аддасць гандлю і толькі 136 мільёнаў здолее пакінуць на ўласнае развіццё. Хіба ж можна пры такім падыходзе спадзявацца на паляпшэнне дабрабыту працоўных?

Як ні дзіўна, амаль такая ж бязвыхадная сітуацыя складваецца не толькі ў дзяржаўным сектары, але і ў малым бізнесе.

— Многія кааператывы, малыя прадпрыемствы вымушаны будуць спыніць сваю дзейнасць,— лічаць спецыялісты Саюза прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь.— Пачынаць новую справу з нуля практычна няма сэнсу.

Наш змучаны паўсядзённым побытам мешчанін, магчыма, ускліkне: «Так ім і трэба!» Ды зноў паспяшаецца. Хоць бы па той прычыне, што малы бізнес — гэта не толькі тавары на прылаўках камерцыйных крам, але і новыя рабочыя месцы. На многіх прадпрыемствах ідзе скарачэнне. І тыя, хто звольніцца з завода ці фабрыкі, пайшлі б у камерцыйную фірму або арганізавалі сваю. На жаль, там іх ужо не чакаюць.

Не выказваюць асаблівага энтузіязму з нагоды дзяржаўнай падатковай палітыкі і вучоныя. Вось думка кандыдата навук М. Бабрыцкага:

— Мэта фінансавых органаў, дзяржавы — забраць як мага больш грошай у прадпрыемства, чалавека, умацаваць бюджэт. А потым адтуль ужо дзяліць. Разлікі паказваюць: калі раней забіралі праз бюджэт і дзялілі 40 працэнтаў чыстага прадукту, то зараз імкнуцца забраць да 70.

— Новыя падатковыя законы — антырынaчныя, яны не будуць садзейнічаць росту вытворчасці, стымуляваць вытворчыя калектывы на добрасумленную працу,— адзначыў прэзідэнт Саюза прадпрымальнікаў РБ У. Карагін у мінулы чацвер на семінары па падаткаабкладанню ў г. Мінску. І з ім нельга не пагадзіцца.

Дарэчы, гэтая арганізацыя ў чарговы раз паказала прыклад сапраўднай аператыўнасці. Як толькі з'явілася першая магчымасць атрымаць неабходныя дакументы па падаткаабкладанню, прадпрымальнікі не толькі выкарысталі яе, але і арганізавалі вучобу іншых спецыялістаў, размножылі пакеты патрэбных заканадаўчых актаў, многія з якіх трапілі да прадпрымальнікаў значна раней, чым у рэспубліканскі друк. Што, між іншым, не робіць гонару ўрадавым службам.

Як відаць, падатковае заканадаўства істотна паўплывае на дабрабыт кожнага прадпрыемства, кожнага чалавека. Многія эксперты прадказваюць, што заканадаўцы павінны будуць пайсці на ўступкі. На гэта спадзяюцца і ў Саюзе прадпрымальнікаў. А пакуль, адклаўшы ў бок іншыя справы, рыхтуюць агульнарэспубліканскі семінар па падатковаму заканадаўству. Для тых, каго цікавяць тэрміны яго правядзення, паведамляем КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 23-13-65.

Рэдакцыя газеты «Звязда», у сваю чаргу, улічваючы вялікую цікавасць чытачоў да гэтай тэмы, плануе ў бліжэйшы час змясціць адказы на найбольш актуальныя пытанні па падаткаабкладанню.

Мікалай БАЖКО.
т. 32-43-03.

БІЗНЕС КЛУБ

«А» і «Б» не гаварыць!

Простаму чалавеку, якому даводзілася бачыць па тэлевізары мурашнік заходняй біржы, наўрад ці цікава, што за жэсты паказваюць тамашнія маклеры. Людзям жа, якія зараз пачынаюць свой бізнес у нас, ведаць мову біржы проста неабходна.

Сярод інструментаў маклераў — сігналы, якія яны падаюць рукой пры заключэнні здзелак. Вось як гэта робіцца на адной з лонданскіх біржаў:

Мал. 1. Купляю. Маклер-пакупнік паварочвае далонь ад патэнцыяльнага маклера-прадаўца да сябе.

Мал. 2. Прадаю. Рух далонню робіцца ў адваротным парадку. Наступны этап — дагавор аб цане. Рукой маклер паказвае адну ці дзве апошнія лічбы цаны на тавар. (Поўны кошт тавара высвечваецца на электронным табло ў біржавой зале).

Мал. 3, 4. Так паказваюць лічбы ад 1 да 5.

Мал. 5, 6. Ад 6 да 9.

Мал. 7. Сціснуты кулак азначае 10 ці 0.

Мал. 8. Каб паказаць «00», маклер робіць рух сціснутым кулаком справа налева.

Дамовіліся аб цане, цяпер — аб колькасці тавару.

Лічбы ад аднаго да дзевяці маклеры паказваюць правай рукой на падбародку.

Мал. 9. Так паказваюць лічбу 2.

Мал. 10. Гэта лічба 3. Дзесяткі паказваюць на ілбе.

Мал. 11. Гэта 30.

Мал. 12. Лічба 90.

САКРЭТ ФІРМЫ

СЛОВА НЕ ВЕРАБЕЙ...

Некалькі парад перад дзелавой сустрэчай

Праз тыдзень у вас дзелавая сустрэча. Толькі не трэба думаць, што гэта лёгкае мерапрыемства, асабліва для тых, хто ў бізнесе робіць першыя крокі. Як сцвярджаюць знаўцы, самая спакойная і добразычлівая дзелавая гутарка — маленькая бітва. А да любой бітвы трэба рыхтавацца. Так, напрыклад, лічыць і кансультант Савецкай асацыяцыі эканамічнай псіхалогіі Мікалай РАКІЦЯНСКІ.

Вось што ён раіць дзелавым людзям.

Хутчэй за ўсё прыйдзецца пагадзіцца: вы — не Дэмасфен. Увесь свой талент рытара вы вычарпалі яшчэ ў ВНУ, адказваючы марксісцка-ленінскую філасофію. Сканцэнтруйцеся. Дакладна сфармулюйце асноўныя пытанні, якія вам трэба абмеркаваць (лепш, калі вы запішаце іх). Гэта пазбавіць вас ад няёмкага маўчання або, горш таго, ад няўпэўненасці ў дакладнасці фармулёўкі пытанняў. Калі вы мяркуеце, што ваш субяседнік неабавязкова будзе сардэчным і адкрытым, падрыхтуйце некалькі варыянтаў аднаго і таго ж пытання. Можа, хоць бы за трэцім разам вам удасца злавіць больш або менш аб'ектыўную інфармацыю.

Не сустракайце свайго субяседніка цяжкім уздыхам і ледзь бачным кіўком. Устаньце, зрабіце некалькі крокаў насустрач, абмяняйцеся рукапацісканнямі і прапануйце сесці. Аб тым, дзе сесці, вы таксама павінны падумаць раней. Напрыклад, пісьмовы стол, які раздзяляе вас, — сімвал афіцыйнай дыстанцыі.

У час дзелавой гутаркі не курыць, не круцяць у руках якую-небудзь цацку і не малююць чорцікаў.

Старайцеся быць прыемным, калі хочаце дасягнуць поспеху. Сачыце за сваім знешнім выглядам (сустракаюць жа па апратцы!) Але ніколі не стаўце ў аснову ваша першае ўражанне аб субяседніку! Упершыню ўбачанага чалавека мы спрабуем аднесці да якога-небудзь тыпа асобы. Адвольна прыпісваем яму нейкія рысы, спрабуем звесці невядомае да вядомага. А першае ўражанне, як магніт, які прыцягвае да сябе інфармацыю, што пацвярджае і адштурхоўвае іншую, тую, што абвяргае. Не ідзіце на повадзе ў першага ўражання, яно залежыць не толькі ад вашага жыццёвага вопыту, але нават ад настрою, у якім вы знаходзіцеся.

У час гутаркі не выказвайцеся напышліва, ваша гаворка павінна быць гранічна яснай для субяседніка. Пазбягайце выказванняў, якія дапускаюць неадназначнае тлумачэнне. Памятайце, што нават калі вы выключылі ўсякае хлуслівае тлумачэнне, усё роўна знойдзецца чалавек, які зразумее вас няправільна.

Не спрабуйце выкарыстоўваць словы, узятыя ўпора са слоўніка запазычаных тэрмінаў. Не паўтарайце за субяседнікам не зусім зразумелыя вам тэрміны. Можа адбыцца канфуз. Але таксама не будзьце і вельмі прастадушнымі, не перапытвайце здзіўлена: «А што гэта такое?» Гэтым вы не падкупіце субяседніка.

У рашаючай фазе вашай гутаркі трэба высветліць факты, паказаць, што і вы добра валодаеце пытаннем і сёе-тое разумееце ў справах. Слухайце свайго субяседніка, дайце выкласці яму сваю пазіцыю. Ні ў якім разе не перабівайце, спрабуючы прадоўжыць ідэю або абвергнуць сказанае. Паспееце.

КАЛІ ВЫ СЛУХАЕЦЕ, ТО ВЫ:

— забываеце аб сваёй прадузятасці ў адносінах да субяседніка;

— ніколі не спяшаецеся з вывадамі, сваё заключэнне важка аргументуеце;

— аддзяляеце факт ад думкі аб ім;

— вы ўважлівыя і сканцэнтраваныя;

— вы ведаеце не толькі тое, што ваш субяседнік хоча сказаць, але і тое, чаго ён сказаць не можа або не хоча;

— вы гераічна пераадольваеце жаданне спыніць вялікі паток слоў фразай: «Хопіць, я ўсё зразумеў!»

Калі вы не згодныя, заяўляйце аб гэтым без пафасу. Мякка заўважце: «Не магу сказаць, што вы не маеце рацыі, але я думаю інакш», «цяжка сказаць, я аб гэтым не думаў». Калі ж тое, што паведаміў ваш субяседнік, вельмі вас задавальняе, бурна выказваць сваё захапленне не трэба. Калі гутарка ідзе не так, як вам хацелася б, субяседнік стаіць на сваім, вам складана дамовіцца, старайцеся стрымліваць свае эмоцыі. Не забівайце субяседніка іроніяй і сарказмам. Справе гэта не дапаможа, але другі раз з вамі наўрад ці захочуць сустрэцца за сталом перагавораў.

Дрэнна сфармуляваныя пытанні могуць насцярожыць субяседніка. Ён вырашыць, што ваша пытанне мае які-небудзь падтэкст. Жаданне адкрыта адказаць на яго раптам знікне. Нельга ставіць навадныя пытанні, у якіх ужо сфармуляваны патрэбны вам адказ. Не прапануйце на выбар двух варыянтаў адказу — гэта звузіць яго рамкі. Старайцеся пазбягаць пытанняў, на якія можна адказаць коратка: «так» — «не». Да любога пытання дабаўце «...як вы думаеце?», і вы прымусіце субяседніка выказаць сваю думку. Вам гэта патрэбна для таго, каб пераканацца ў кампетэнтнасці, знаходлівасці, кемлівасці вашага субяседніка.

Уважліва слухайце і фіксуйце ў памяці ўсе незвычайныя павароты размовы. Вы можаце атрымаць прынцыпова важную новую інфармацыю. Выпадкова заўважыўшы «зачэпку», не пераключайцеся на яе адразу. Запомніце, і пасля таго, як субяседнік змоўкне, удакладніце, перапытайце.

У час гутаркі спрабуйце «падумаць за другога», пастаўце сябе на месца вашага субяседніка, паглядзіце на сітуацыю яго вачамі. Але не забывайце, што вы ведаеце аб ім не так ужо і шмат.

У час гутаркі не трэба весці запісаў, але пасля таго, як наведвальнік пакіне вас, цікавую інфармацыю трэба запісаць. Не спадзявайцеся на сваю памяць. А спаліць гэтыя запісы заўсёды паспееце.

Калі за акном ужо сцямнела, а гутарыце вы з паўдня, то вас міжволі наведае думка: «Час бы закругляцца». Бывае, што людзі, пераадолеўшы стрыманасць і ўбачыўшы ў вас зацікаўленага субяседніка (чаго вы, зрэшты, і дабіваецеся), літаральна не могуць спыніцца. Тут не абыдзешся словамі ўдзячнасці за праяўленую цікавасць і намёкамі на развітанне. Паспрабуйце дадаць, што вы хочаце неадкладна праінфармаваць свайго кіраўніка аб сустрэчы, якая адбылася. А калі пры гэтых словах яшчэ і ўстаць з-за стала, нармальны чалавек вымушаны будзе пакінуць ваш офіс, як бы яму ні хацелася прадоўжыць гутарку.

Вось і ўсё. Не так ужо і складана. Затое поспех гарантаваны.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Слоўнік бізнесмена

БІРЖАВАЯ СЕСІЯ. Час, на працягу якога заключаюцца здзелкі на біржы. Распарадак яе працы.

БІРЖАВАЯ ЯМА. Частка памяшкання біржы, падлога якой знаходзіцца на больш нізкім узроўні, чым усёй залы. У гэтым месцы членам біржы дазваляецца заключаць здзелкі.

БРОКЕР У «ЯМЕ». Член біржы, які заключае здзелкі ў «яме». Як для сябе, так і па даручэнню іншых асоб ці фірм — за камісійную плату. Рэгіструецца саветам дырэктараў біржы, атрымлівае значок, які дае права працаваць у «яме».

БЫК. Спекулянт, які скуплівае раней купленыя кантракты, мяркуючы, што цэны падымуцца. Антонім — Мядзведзь.

ДЭПАЗІТ (гарантыйны, першапачатковы задатак). Сума грошай, якая ўяўляе сабой частку агульнага кошту кантракта (ад 2 да 10 працэнтаў) і павінна быць выплачана членам біржы разліковай палаце, а кліентамі — брокеру, калі кантракт рэгіструецца.

ДОЎГАТЭРМІНОВЫ КАНТРАКТ. Кантракт паміж незалежнымі пакупніком і прадаўцом, які прадугледжвае пастаўку тавару партыямі на працягу не менш чым 2-х гадоў.

КАНТРАКТ Ф'ЮЧАРСНЫ (біржавы). Дагавор аб пастаўцы тавару ў будучым, дзе уніфіцыраваны практычна ўсе ўмовы — якасць, колькасць, умовы пастаўкі, плацяжы, упакоўка, парадак разгляду спрэчак і г. д. Бакі па здзелцы толькі дамаўляюцца аб цане і тэрміне пастаўкі з ліку тэрмінаў, якія зацверджаны біржай.

ЛІКВІДАЦЫЯ. Продаж раней купленага біржавога кантракта.

ЛІМІТ КАНТРАКТАЎ. Максімальна дапушчальная колькасць ф'ючарсных кантрактаў, якой можа валодаць адна асоба. Устанаўліваецца біржай ці органамі, якія рэгулююць біржавы гандаль, каб не дапусціць маніпуляцый цэнамі.

МАКЛЕР (дзілер, джобер). Біржавы пасрэднік, які купляе і прадае толькі за свой кошт (у адрозненне ад брокера, які заключае здзелкі і для кліентаў).

МЯДЗВЕДЗЬ. Спекулянт, які прадае кантракты, мяркуючы, што цэны хутка знізяцца.

ВОДКУП, АДКУПЛЯЦЬ. Спыненне абавязкаў па раней прададзеным ф'ючарсным кантракце шляхам зваротнай куплі, водкупу.

ПЕРАНОС (свіг). Перанос тэрміну пастаўкі з аднаго месяца на другі. Існуючы кантракт ліквідуецца і заключаецца новы з больш далёкім тэрмінам пастаўкі.

Выйшлі на прастору прадпрымальнасці

Больш за 4 тысячы кліентаў у Мінскага камерцыйнага банка рэканструкцыі і развіцця «Мінскбізнесбанк». Сярод іх прыватныя, сумесныя, камерцыйныя фірмы, прадпрыемствы, асацыяцыі.

Гэта ўстанова «падтрымлівае» ўсю гарадскую гаспадарку, транспарт, шматлікія будаўнічыя арганізацыі, бальніцы, дзіцячыя сады, аб'екты культуры.

Гэтымі днямі «Мінскбізнесбанк» атрымаў генеральную ліцэнзію на знешнеэканамічную дзейнасць, што дасць магчымасць прапанаваць кліентам усе віды валютнага абслугоўвання.

НА ЗДЫМКУ: галоўны эканаміст Г. ШПІЛЕЎСКАЯ і намеснік галоўнага бухгалтара А. СЫРАКВАШ у зале камп'ютэрнай апрацоўкі штодзённай інфармацыі.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

IDEA

АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «ІДЭЯ» (г. Мінск)

УВАЗЕ
вядучых спецыялістаў і кіраўнікоў прадпрыемстваў, бірж, фірм і кампаній!

ПРАПАНУЮЦЬ

Language Centre of Guildford
ГІЛДФАРДСКІ ЛІНГВІСТЫЧНЫ ЦЭНТР (Вялікабрытанія)

МЕСЯЧНЫ КУРС НАВУЧАННЯ Ў ВЯЛІКАБРЫТАНІІ
распрацаваны англійскімі спецыялістамі з улікам спецыфікі савецкага рынку
«КІРАВАННЕ Ў РЫНАЧНАЙ ЭКАНОМІЦЫ»
(тэорыя і практыка).

ЗАЯЎКІ ПРЫМАЮЦЦА
з 10.00 да 12.00 і з 17.00 да 19.00
ПА АДРАСУ:
г. Мінск, вул. Варвашэні, 17, пакой 610.

Аплата за навучанне — у СКВ

ДАВЕДКІ ПА ТЭЛЕФОНЕ 33-77-75.

СВАЯ СПРАВА

ЯНЫ ВЫРАШЫЛІ НАКАРМІЦЬ СЯБЕ САМІ. І НАС ТАКСАМА

У Аршанскім раёне разам з 32 калгасамі і саўгасамі працуюць 7 сельскіх (фермерскіх) гаспадарак. Большасць з іх створаны нядаўна. У мінулым годзе сямёра фермераў атрымалі ў карыстанне 220 гектараў зямлі. Самы «зямельны» з семярых — энергічны, прадпрымальны Уладзімір Іванавіч Юрчанка.

Лічу, што ў недалёкім будучым выхадцы з інтэлігенцкага асяроддзя зоймуць дастойнае месца ў сельскагаспадарчай вытворчасці. Уладзімір Іванавіч падае таму добры прыклад. Жыхар г. Барані нават і не думаў станавіцца фермерам, жыў як быццам без турбот, але жыццё прымусіла задумацца. А штуршком да гэтага стаў Закон аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы, які быў прыняты Вярхоўным Саветам рэспублікі. Уладзімір Іванавіч падзяліўся сваімі планамі са старшынёй калгаса «1 Мая» Сяргеем Аркадзьевічам Раманенкам. Ён уважліва выслухаў яго і паабяцаў падтрымаць.

Праўленне калгаса і Першамайскі сельскі Савет народных дэпутатаў хутка афармілі адпаведныя паперы. А потым прыняў рашэнне Аршанскі райвыканком. І Уладзімір Іванавіч атрымаў на рукі неабходныя па закону дакументы, у якіх сказана: «Выключыць з зямель калгаса «1 Мая» зямельны ўчастак плошчай 92,3 гектара, у тым ліку ворнай зямлі 10 гектараў. Перадаць зямельны ўчастак 92,3 гектара ў пастаяннае карыстанне тав. Юрчанку У. І. для вядзення сялянскай гаспадаркі». Гэта вялікі надзел, бо закон прапануе толькі 50 гектараў, а звыш — нельга.

У мінулым годзе ўжо добра апрацаваў 30 гектараў зямлі і пасеяў шматгадовыя травы. А на астатняй зямлі гаспадар мяркуе пасеяць збажыну, буракі, бульбу.

Каб набыць трактары, прыйшлося доўга абіваць парогі розных раённых і абласных устаноў. Свет не без добрых людзей, і на дапамогу прыйшоў Сялянскі саюз рэспублікі.

Спачатку Юрчанка пусціў у абарот усе асабістыя, наяўныя грошы, але мала было, бо тэхніка вельмі дарагая. Звярнуўся ў Аршанскі аграпрамбанк і ўзяў крэдыт.

Праўда, на першым часе калгас не застаўся ўбаку і дапамог фермеру Юрчанку набыць насенне каласавых, шматгадовых траў, прычапны сельгасінвентар, мінеральныя ўгнаенні ў крэдыт.

Зараз Уладзімір Іванавіч паставіў перад сабой задачу развесці авечак «раманаўскай» пароды, якія добра прыжыліся ў рэспубліцы. Авечкагадоўля дае добры прыбытак. Для гэтых мэт ён, хоць і з цяжкасцямі, набывае авечак праз абласное племжыўаб'яднанне.

Пад кіраўніцтвам Уладзіміра Іванавіча працуюць трое наёмных спецыялістаў: будаўнік, механізатар і вадзіцель. Штомесяц яны атрымліваюць гарантаваны заробак, а калі будзе прыбытак, то будзе і дадатковая аплата.

Уладзімір Іванавіч Юрчанка лічыць, што цяжка ідзе станаўленне фермерскага руху. Таму прыйшоў да высновы, што фермерскія гаспадаркі павінны аб'яднацца. Калі ад дзяржавы няма пакуль што адчувальнай дапамогі, дык фермеры павінны дапамагаць адзін аднаму, каб як мага больш разумна і эфектыўна выкарыстаць той жа магутны трактар, стварыць калектыўнае перапрацоўчае прадпрыемства, адкрыць, скажам, аб'яднаны магазін па продажу сельскагаспадарчых і жывёлагадоўчых прадуктаў, набыць перасоўны мясакамбінат і інш. Усе мясцовыя гаспадары сабраліся і вырашылі стварыць на Аршаншчыне асацыяцыю фермераў. У яе ўваходзяць фермер Шалатонін з вёскі Паддубцы, Каджэбаш з вёскі Шатравіна, далучаецца да іх і прадпрымальнік Шумілінскага раёна на Віцебшчыне. Абгаварылі ўмовы стварэння асацыяцыі і даручылі У. І. Юрчанку распрацаваць неабходную дакументацыю і статут, зарэгістраваць асацыяцыю ў Аршанскім раённым Савеце дэпутатаў працоўных. Перапрацоўчае прадпрыемства вырашылі размясціць на землях у А. Г. Шалатоніна, які атрымаў у бестэрміновае карыстанне для вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі 28,8 гектара зямлі ў калгасе «Ленінская Іскра». Дамовіліся, што ў гэтым годзе будуць вырошчваць бульбу. Кожны гаспадар павінен пасеяць не менш як 10 гектараў. Іх пяць гаспадароў, усяго будзе пасеяна 50 гектараў бульбы.

Галоўнае, лічаць фермеры, павялічыць вытворчасць мяса. Будзе ялавічына, свініна, бараніна — усё гэта мяркуецца пусціць у продаж для насельніцтва праз магазін, які купяць альбо будуць арандаваць у Оршы.

Георгій МАРОЗ,
няштатны карэспандэнт «Звязды».

АД РЭДАКЦЫІ: Сёння мы адкрываем рубрыку, якую трэба было адкрыць даўно. «СВАЯ СПРАВА» — проста і зразумела кожнаму. Ведаеце, надакучыла пісаць аб тым, што жыць дрэнна, яшчэ горш, зусім дрэнна. Надакучыла разважаць аб тым, як жыць, — бо нам трэба, каб усе былі задаволены. Усе наогул ніколі не будуць задаволены. Гэта толькі ў Бібліі адным боханам можна было накарміць 5 тысяч. У жыцці кожны сам павінен зарабіць свой хлеб. Далібог, зараз гэта не забаронена. І трэба толькі рашыцца. Такіх людзей пакуль мала, можна сказаць, адзін на тысячу. Тым не менш яны ёсць. І мы будзем аб іх пісаць. І не столькі, дзеля таго, каб такіх людзей падтрымаць, колькі пацвердзіць — яны такі ёсць. А ўжо ваша справа — браць прыклад з іх, ці не.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ПАДАТКАХ І ЗБОРАХ, ЯКІЯ БЯРУЦЦА Ў БЮДЖЭТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Пад падаткамі і зборамі, якія бяруцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь, разумеюцца абавязковыя адлічэнні грашовых сродкаў ад плацельшчыкаў у вызначаных законамі размерах.

Акрамя падаткаў і збораў, прадугледжаных гэтым Законам, у бюджэт Рэспублікі Беларусь паступаюць устаноўленыя заканадаўствам непадатковыя плацяжы.

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў у межах правоў, што прадастаўляецца ім заканадаўствам, могуць устанаўліваць мясцовыя падаткі, зборы, пошліны, якія бяруцца на іх тэрыторыі.

Артыкул 1. Плацельшчыкі падаткаў і збораў

Аб'яднанні, прадпрыемствы, арганізацыі, іх філіялы, прадстаўніцтвы, аддзяленні і іншыя адасобленыя падраздзяленні, што ажыццяўляюць гаспадарчую або іншую камерцыйную дзейнасць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, незалежна ад падпарадкаванасці і форм уласнасці, а таксама фізічныя асобы, якія атрымліваюць даходы ад прадпрымальніцкай дзейнасці, работы па найму і з іншых крыніц, абавязаны ўносіць у бюджэт плацяжы, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 2. Залічэнне падаткаў і збораў у бюджэт

Усе сумы падаткаў і збораў залічваюцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь.

Залічэнне падаткаў і збораў у мясцовыя бюджэты рэгулюецца Законам Рэспублікі Беларусь «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы ў Рэспубліцы Беларусь». Размеры адлічэнняў у мясцовыя бюджэты ад агульнадзяржаўных падаткаў устанаўліваюцца штогод Законам Рэспублікі Беларусь пры зацвярджэнні бюджэту.

Падаткі і зборы выплачваюцца ў грашовых адзінках, якія знаходзяцца ў абароце на тэрыторыі рэспублікі, або ў замежнай валюце, што купляецца банкамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 3. Віды агульнадзяржаўных падаткаў і збораў

У Рэспубліцы Беларусь устанаўліваюцца наступныя віды агульнадзяржаўных падаткаў і збораў:

а) падатак на дабаўленую вартасць;

б) акцызы;

в) падатак на прыбытак і даходы;

г) падатак за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак);

д) падатак на нерухомасць;

е) падатак на экспарт і імпарт;

ж) зямельны падатак (плата за зямлю);

з) падатак на паліва;

і) транзітны падатак;

к) дзяржаўная пошліна і зборы;

л) падаходны падатак з грамадзян.

Аб'екты абкладання, парадак выплаты, стаўкі, ільготы па кожнаму канкрэтнаму віду падатку і збору прадугледжваюцца актамі заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 4. Ільготы па падатках і зборах

Ільготы па падатках і зборах устанаўліваюцца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь або па яго даручэнню Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Мясцовыя Саветы народных дэпутатаў або па іх даручэнню выканкомы мясцовых Саветаў народных дэпутатаў могуць вызваляць ад выплаты падаткаў асобных плацельшчыкаў поўнасцю або часткова ў той частцы падаткаў, якія выплачваюцца ў мясцовыя бюджэты.

Артыкул 5. Устараненне двайнога падаткаабкладання

1. Адзін і той жа аб'ект можа абкладацца падаткам аднаго віду толькі адзін раз за адпаведны перыяд выплаты.

2. Сума прыбытку або даходу, атрыманая за межамі рэспублікі, уключаецца ў агульную суму прыбытку або даходу, якая падлягае падаткаабкладанню ў Рэспубліцы Беларусь, і ўлічваецца пры вызначэнні размеру падатку, калі іншае не ўстаноўлена міжнароднымі пагадненнямі, ратыфікаванымі Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

3. Сумы падаткаў на прыбытак або даходы, атрыманыя за межамі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, выплачаныя прадпрыемствамі, аб'яднаннямі і арганізацыямі за межамі тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам іншых дзяржаў, залічваюцца пры выплаце імі падаткаў з прыбытку або даходаў у Рэспубліцы Беларусь. Пры гэтым размер залічваемых сум не можа перавышаць суму падатку на прыбытак (даход), якая падлягае выплаце ў Рэспубліцы Беларусь у адносінах да прыбытку (даходу), атрыманага за межамі рэспублікі.

4. Прыбытак, што атрымліваецца ад мерапрыемстваў, даходы ад якіх абкладаюцца падаткам на даход, у складзе падаткаабкладаемага прыбытку не ўлічваецца і падаткам на прыбытак не абкладаецца.

Артыкул 6. Тэрміны і парадак выплаты падатку

Тэрміны выплаты падатку ў бюджэт, парадак прадстаўлення плацельшчыкамі справаздач, разлікаў (дэкларацый) аб сумах вылічаных плацяжоў вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 7. Правы падаткаплацельшчыкаў

Падаткаплацельшчыкі маюць права:

а) знаёміцца з актамі праведзеных праверак;

б) прадстаўляць падатковым органам тлумачэнні па вылічэнню і выплаце падаткаў і па актах праведзеных праверак;

в) ва ўстаноўленым законам парадку абскарджваць рашэнні падатковых органаў;

г) знаёміцца ў падатковых інспекцыях з усімі актамі падатковага заканадаўства, якія прымяняюцца ў адносінах да дадзенага плацельшчыка падаткаў, а таксама з актамі праведзеных у яго праверак;

д) патрабаваць ад падатковых органаў афіцыяльных растлумачэнняў па вылічэнню і выплаце падаткаў і па актах праведзеных у дадзенага плацельшчыка падаткаў праверак, а таксама прадстаўляць падатковым органам свае тлумачэнні па вылічэнню і выплаце падаткаў і па актах праведзеных у дадзенага плацельшчыка падаткаў праверак.

Артыкул 8. Абавязкі плацельшчыкаў

1. Плацельшчыкі падаткаў, прадугледжаных гэтым Законам, абавязаны:

а) зарэгістравацца ў якасці плацельшчыка падаткаў у дзяржаўнай падатковай інспекцыі па месцы свайго знаходжання або пражывання.

Банкі і іншыя крэдытна-фінансавыя ўстановы адкрываюць разліковыя і іншыя рахункі кліентам толькі пры прад'яўленні дакументаў аб рэгістрацыі іх у дзяржаўнай падатковай інспекцыі ў якасці плацельшчыкаў;

б) весці ва ўстаноўленым парадку бухгалтарскі ўлік і справаздачнасць аб фінансава-гаспадарчай дзейнасці і прадстаўляць падатковым органам бухгалтарскія справаздачы і балансы, разлікі па падатках, дэкларацыі і іншыя неабходныя дакументы і звесткі, звязаныя з вылічэннем і выплатай падаткаў;

в) прад'яўляць, а ў адпаведных выпадках прадстаўляць у падатковыя органы дакументы, якія пацвярджаюць права на льготы па падатках;

г) своечасова і ў поўным размеры выплачваць належныя сумы падаткаў;

д) аказваць садзейнічанне службовым асобам падатковых органаў у іх дзейнасці па праверцы вылічэння і выплаты падаткаў дадзеным плацельшчыкам.

2. Юрыдычныя і фізічныя асобы, якія рэалізуюць прадукцыю (работы, паслугі) за наяўны разлік, абавязаны ажыццяўляць прыём грашовых сродкаў на аснове прыходных касавых ордэраў, адрыўных талонаў (білетаў) або пры дапамозе касавых суміруючых апаратаў.

Прыходныя касавыя ордэры, талоны (білеты), а таксама касавыя суміруючыя апараты падлягаюць абавязковай рэгістрацыі ў падатковых органах. Выкарыстанне прыходных касавых ордэраў, адрыўных талонаў (білетаў), якія не адпавядаюць патрабаванням Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, забараняецца.

Парушэнне вышэйуказанага парадку прыёму грашовых сродкаў пры рэалізацыі прадукцыі (работ, паслуг) за наяўны разлік, а таксама выкарыстанне прыходных касавых ордэраў, адрыўных талонаў (білетаў), якія не адпавядаюць патрабаванням Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, разглядаецца як утойванне даходу.

3. Кіраўнікі і адпаведныя службовыя асобы прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый абавязаны падпісаць акт праверкі, праведзенай падатковым органам, а ў выпадку нязгоды з фактамі, выкладзенымі ў акце, прадставіць у пяцідзённы тэрмін пісьмовыя тлумачэнні матываў нязгоды. Яны таксама абавязаны выконваць патрабаванні падатковага органа аб устараненні выяўленых парушэнняў заканадаўства аб падатках.

4. Плацельшчыкі падатку, якія ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь прадстаўляюць падатковым органам бухгалтарскія справаздачы і балансы, разлікі па падатках або дэкларацыю аб даходах пасля праверкі іх гаспадарчаразліковай аўдытарскай арганізацыяй, абавязаны на працягу года, што ідзе за справаздачным, прадставіць у падатковы орган дакумент, які пацвярджае факт праверкі.

Да плацельшчыкаў, якія не прадставілі ўказаны дакумент, прымяняюцца меры, прадугледжаныя артыкулам 9 гэтага Закона.

Указаныя меры не прымяняюцца, калі праверка не праведзена ва ўстаноўленыя тэрміны не па віне плацельшчыка.

Артыкул 9. Меры адказнасці плацельшчыкаў

1. Плацельшчыкі падаткаў нясуць устаноўленую заканадаўствам Рэспублікі Беларусь адказнасць за правільнасць вылічэння, своечасовасць выплаты падаткаў у бюджэт і выкананне дзеючага заканадаўства аб падаткаабкладанні.

2. Плацельшчыкі падаткаў, прадугледжаных гэтым Законам, якія не маюць да тэрміну, устаноўленага для выплаты падаткаў, бухгалтарскіх справаздач і балансаў, разлікаў і дэкларацый па падатках па ўстаноўленай форме за адпаведны справаздачны перыяд, выплачваюць 110 працэнтаў сумы падатку, вылічанага за папярэдні справаздачны перыяд. Пасля прадстаўлення названых дакументаў праводзіцца пераразлік падатку зыходзячы з фактычна атрыманага прыбытку, даходу абкладаемага абароту і іншых аб'ектаў падаткаабкладання.

3. Плацельшчыкам, якія своечасова не прадставілі дэкларацыі аб даходах, што падлягаюць падаткаабкладанню падатковымі органамі, прад'яўляецца падатковым органам паведамленне аб выплаце падаткаў у размеры 150 працэнтаў сумы падатку, выплачанай за папярэдні справаздачны перыяд, або ў размеры, умоўна разлічаным на аснове інфармацыі аб даходах, якую мае падатковы орган. Пасля прадстаўлення названага дакумента і яго праверкі праводзіцца пераразлік падатку зыходзячы з фактычна атрыманага даходу з утрыманнем 10 працэнтаў ад належнай сумы падатку.

4. Пры адсутнасці ўліку прыбытку (даходу) або вядзенні гэтага ўліку з парушэннем устаноўленага парадку, а таксама пры непрадстаўленні, несвоечасовым прадстаўленні падатковым органам справаздач, разлікаў і іншых дакументаў, неабходных для вылічэння і выплаты падаткаў, непрадстаўленні або несвоечасовым прадстаўленні плацежных дакументаў ва ўстановы банкаў на ўзнос плацяжоў у бюджэт плацельшчыкі падаткаў уносяць у бюджэт у выглядзе санкцый 10 працэнтаў належных сум падаткаў.

5. У выпадку ўтойвання, заніжэння прыбытку (даходу) або ўтойвання іншых аб'ектаў падаткаабкладання з плацельшчыкаў у даход бюджэту спаганяецца ўся сума ўтоенага, заніжанага прыбытку (даходу) або сума падатку за іншы ўтоены аб'ект падаткаабкладання, а таксама штраф у падвоеным размеры, а пры паўторным парушэнні на працягу года (12 месяцаў) — штраф у трайным размеры. Сумы ўтоенага, заніжанага прыбытку (даходу), а таксама сумы падатку за ўтойванне іншага аб'екта падаткаабкладання і штрафу ўносяцца ў бюджэт за кошт прыбытку (даходу), які застаецца ў распараджэнні плацельшчыка.

6. Даходы, атрыманыя плацельшчыкам ад заняцця забароненымі відамі дзейнасці, а таксама ад дзейнасці, на заняцце якой патрабуецца атрыманне спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі), што ажыццяўляецца без такога дазволу (ліцэнзіі), і штраф у размеры атрыманага даходу ад гэтай дзейнасці падлягаюць унясенню ў бюджэт за кошт прыбытку, які застаецца ў распараджэнні плацельшчыка.

7. Утойванне даходаў, атрыманых у замежнай валюце, цягне пераразлік сумы даходаў па курсу валюты, які дзейнічае на дату аплаты рахункаў.

8. Сумы ўтоенага, заніжанага прыбытку (даходу) або сумы падатку за іншы ўтоены аб'ект падаткаабкладання, а таксама штраф павінны быць выплачаны плацельшчыкам у бюджэт у 10-дзённы тэрмін з дня складання службовымі асобамі падатковых органаў акта аб выяўленых парушэннях.

9. Сумы ўтоенага, заніжанага прыбытку (даходу) або сумы падатку за іншы ўтоены аб'ект падаткаабкладання, а таксама сумы фінансавых санкцый пералічваюцца: прадпрыемствамі мясцовай гаспадаркі, спажывецкай кааперацыі, грамадскіх аб'яднанняў, кааператывамі, калгасамі, саўгасамі і іншымі сельскагаспадарчымі прадпрыемствамі ў даход мясцовага бюджэту, астатнімі — у даход рэспубліканскага бюджэту.

Сумы фінансавых санкцый з фізічных асоб залічваюцца ў даход мясцовых бюджэтаў.

10. Падатковыя органы маюць права прыпыняць аперацыі прадпрыемстваў па разліковых і іншых рахунках у банках і іншых фінансава-крэдытных установах у выпадках: непрадстаўлення або адмовы прадставіць дзяржаўным падатковым інспекцыям і іх службовым асобам бухгалтарскія справаздачы і балансы, а таксама разлікі, дэкларацыі і іншыя дакументы, звязаныя з вылічэннем і выплатай падаткаў і іншых абавязковых плацяжоў у бюджэт; устанаўлення фактаў утойвання прыбытку (даходу) або іншых аб'ектаў падаткаабкладання.

11. Па патрабаванню падатковых органаў банкі, іншыя фінансава-крэдытныя ўстановы і біржы абавязаны прадстаўляць неабходныя звесткі аб фінансавых і фінансава-крэдытных аперацыях плацельшчыкаў-кліентаў гэтых устаноў. У выпадку непрадстаўлення такіх звестак у тэрмін, устаноўлены падатковым органам, на кіраўнікоў указаных устаноў падатковым органам можа быць накладзены штраф у размеры ад 500 да 3000 рублёў.

12. Падатковымі органамі накладаюцца адміністрацыйныя штрафы:

на кіраўнікоў прадпрыемстваў і грамадзян, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю, парушылі парадак пастаноўкі на падатковы ўлік у дзяржаўных падатковых інспекцыях Рэспублікі Беларусь, у размеры ад 200 да 2000 рублёў;

на кіраўнікоў прадпрыемстваў, якія займаюцца забароненай дзейнасцю, — у размеры ад 3000 да 10000 рублёў са спагнаннем усёй сумы выручкі, атрыманай ад рэалізацыі прадукцыі (работ, паслуг) ад гэтай дзейнасці;

на службовых асоб прадпрыемстваў, вінаватых: у заніжэнні, утойванні прыбытку (даходу) або неўлічэнні (утойванні) іншых аб'ектаў абкладання падаткамі ці іншых абавязковых плацяжоў у бюджэт; няпоўным, несвоечасовым пералічэнні ўтрыманых сум у бюджэт, а таксама ў адсутнасці бухгалтарскага ўліку або вядзенні яго з парушэннем устаноўленага парадку, у несвоечасовым прадстаўленні бухгалтарскіх справаздач, балансаў, падатковых разлікаў, дэкларацый і іншых дакументаў, звязаных з вылічэннем і выплатай падаткаў і іншых плацяжоў у бюджэт, — у размеры ад 500 да 3000 рублёў;

на грамадзян, што займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю без дзяржаўнай рэгістрацыі, а таксама ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць, заняцце якой забаронена, або што займаюцца дзейнасцю, якая патрабуе атрымання спецыяльнага дазволу (ліцэнзіі), пры адсутнасці такога дазволу, — у размеры ад 500 да 3000 рублёў;

на грамадзян, што займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю і ўтойваюць, заніжаюць прыбытак, даходы або іншыя аб'екты падаткаабкладання, ухіляюцца ад падачы дэкларацыі аб даходах і расходах ад заняцця прадпрымальніцкай дзейнасцю і аб іншых даходах, якія абкладаюцца падаходным падаткам, — у размеры ад 500 да 3000 рублёў;

на кіраўнікоў і іншых службовых асоб прадпрыемстваў, якія не выконваюць патрабаванняў службовых асоб дзяржаўных падатковых інспекцый рэспублікі, што вынікаюць з гэтага Закона, — у размеры ад 500 да 1500 рублёў; на грамадзян, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю, за тыя ж дзеянні — у размеры ад 100 да 500 рублёў.

У выпадку невыканання пастановы начальніка (яго намесніка) дзяржаўнай падатковай інспекцыі аб спагнанні адміністрацыйнага штрафу з заработку кіраўнікоў або службовых асоб штраф спаганяецца ў бясспрэчным парадку з прадпрыемства, арганізацыі або ўстановы з далейшым пакрыццём урону за кошт вінаватай асобы.

Пры нявыплаце грамадзянамі, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю, адміністрацыйных штрафаў гэтыя сумы спаганяюцца ў судовым парадку.

13. Наўмыснае ўтойванне, заніжэнне прыбытку, даходаў або іншых аб'ектаў падаткаабкладання, а таксама ўхіленне ад падачы дэкларацыі аб даходах і расходах ад заняцця прадпрымальніцтвам і аб іншых даходах, якія абкладаюцца падаходным падаткам, учыненыя пасля прымянення мер адміністрацыйнага спагнання за такое ж парушэнне, цягнуць крымінальную адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Парадак спагнання ў бюджэт і вяртання з бюджэту выплачаных падаткаў

1. Сумы падаткаў, не ўнесеныя ва ўстаноўленыя тэрміны, а таксама сумы ўтоеных (заніжаных) прыбытку (даходу) і падаткаў за іншы ўтоены аб'ект падаткаабкладання, пені за несвоечасовае ўнясенне плацяжоў спаганяюцца за ўвесь час ухілення ад выплаты па распараджэнню падатковых органаў у бясспрэчным парадку.

Належныя ў даход бюджэту сумы (запазычанасць па плацяжах, фінансавыя санкцыі, штрафы) пры недастатковасці рублёвых сродкаў і наяўнасці замежнай валюты на валютных рахунках плацельшчыкаў выплачваюцца ў валюце па курсу, які дзейнічае на дату спагнання.

2. Своечасова нявыплачаныя сумы падаткаў спаганяюцца за ўвесь час запазычанасці бюджэту з налічэннем пені ў размеры 0,2 працэнта за кожны дзень пратэрміноўкі (уключаючы дзень выплаты).

3. Падатак з сум, якія падлягаюць абкладанню ў крыніцы іх выплаты, своечасова не ўтрыманы, утрыманы не поўнасцю або не пералічаны ў бюджэт, спаганяецца ў бясспрэчным парадку падатковым органам з прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, што выплацілі гэтыя сумы прадпрыемствам або грамадзянам.

Спагнанне нядоімак па падатках і іншых абавязковых плацяжах у бюджэт, а таксама штрафаў, фінансавых і іншых санкцый, прадугледжаных гэтым Законам і іншымі заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь, з плацельшчыкаў, пры адсутнасці ў іх грашовых сродкаў, накіроўваецца на іх маёмасць.

Сумы плацяжоў па падатках, залішне паступіўшыя ў выніку няправільнага іх вылічэння або парушэння ўстаноўленага парадку спагнання, па заяве плацельшчыка падлягаюць вяртанню або заліку ў лік іншых належных з плацельшчыка сум, калі не мінуў гадавы тэрмін з дня іх паступлення.

Падача заявы аб вяртанні залішне паступіўшых сум плацяжоў перарывае ход указанага тэрміну.

Вяртанне няправільна выплачаных падаткаў з бюджэту праводзіцца не больш чым за адзін год да выяўлення няправільнай выплаты.

Артыкул 11. Кантроль падатковых органаў

Кантроль за правільнасцю прымянення заканадаўства аб падатках ажыццяўляецца дзяржаўнымі падатковымі органамі Рэспублікі Беларусь.

За выдаванне камерцыйнай тайны і іншыя неправамерныя дзеянні службовыя асобы дзяржаўнай падатковай інспекцыі нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 12. Абскарджанне дзеянняў службовых асоб падатковых органаў

1. Скаргі на дзеянні службовых асоб падатковых органаў, допушчаныя імі пры збіранні падаткаў, падаюцца ў той орган, якому гэтыя асобы непасрэдна падпарадкаваны. Скаргі разглядаюцца і рашэнні па іх выносяцца не пазней 30-дзённага тэрміну з моманту іх паступлення.

Рашэнні па скаргах могуць быць абскарджаны ў месячны тэрмін у вышэйстаячы падатковы орган або ў народны суд па месцы знаходжання плацельшчыка падатку.

2. Абскарджанне дзеянняў службовых асоб падатковых органаў, звязаных з накладаннем адміністрацыйнага спагнання, праводзіцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

3. Падача скаргі не прыпыняе спагнання падаткаў. Орган, які разглядае скаргі, мае права прыпыніць збіранне належнай сумы падатку да вырашэння скаргі.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

20 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падатках і зборах, якія бяруцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатках і зборах, якія бяруцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь» з 1 студзеня 1992 года.

2. Спыніць пачынаючы з 1 студзеня 1992 года збіранне падатку на халасцякоў, адзінокіх і маласямейных грамадзян.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

пры распрацоўцы закона аб падатковай інспекцыі прадугледзець адказнасць службовых асоб падатковых органаў за выдаванне камерцыйнай тайны і іншыя неправамерныя дзеянні;

да 1 лютага 1992 года:

вырашыць пытанні паляпшэння матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння падатковых органаў і павелічэння колькасці работнікаў, якія кантралююць паступленне плацяжоў у бюджэт;

прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатках і зборах, якія бяруцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь», а таксама прывесці ў адпаведнасць з гэтым Законам і пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

4. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусь да 1 студзеня 1992 года ўстанавіць парадак залічэння ў бюджэт падаткаў і збораў.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

20 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб Узброеных Сілах, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

Кіруючыся Дэкларацыяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Падпарадкаваць усе фарміраванні Узброеных Сіл на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, за выключэннем войск, якія ўваходзяць у склад стратэгічных сіл, пералік якіх вызначыць сумесна з галоўнакамандуючым Узброенымі Сіламі Садружнасці Незалежных Дзяржаў і зацвердзіць адпаведным Дагаворам.

Даручыць Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь утварыць са складу народных дэпутатаў і членаў урада Рэспублікі Беларусь камісію на чале са Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь для правядзення экстранных перагавораў з кіраўнікамі дзяржаў, якія ўвайшлі ў склад СНД, па пытаннях вызначэння парадку ўтрымання, забеспячэння і рэфарміравання Узброеных Сіл Садружнасці Незалежных Дзяржаў, сацыяльнай абароны ваеннаслужачых і членаў іх сем'яў.

2. Да назначэння міністра абароны Рэспублікі Беларусь пацвердзіць паўнамоцтвы камандуючага БВА генерал-палкоўніка Кастэнкі А. І., даручыць яму кантроль над усімі Узброенымі Сіламі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і ўскласці на яго адказнасць за захаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы Узброеных Сіл на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Кіраўніцтва стратэгічнымі сіламі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца аб'яднаным камандаваннем стратэгічнымі сіламі дзяржаў — удзельніц СНД.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь зацвердзіць Палажэнне аб Міністэрстве абароны Рэспублікі Беларусь, вызначыўшы структуру і парадак яго фарміравання.

4. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па пытаннях нацыянальнай бяспекі, абароны і барацьбы са злачыннасцю ў I квартале 1992 года падрыхтаваць праекты законаў аб абароне Рэспублікі Беларусь, аб Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь, аб сацыяльнай абароне ваеннаслужачых і членаў іх сем'яў і ўнесці на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

5. Прыняць Заяву Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб Узброеных Сілах былога Саюза ССР» і давесці яе тэкст да ведама вышэйшых органаў дзяржаўнай улады і кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД.

6. Гэту Пастанову ўвесці ў дзеянне з моманту яе прыняцця.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

11 студзеня 1992 г. г. Мінск.

Заява Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб Узброеных Сілах былога Саюза ССР

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокую заклапочанасць тым, што працэс вырашэння пытанняў аб лёсе Узброеных Сіл былога Саюза ССР у апошні час набывае неканструктыўны, небяспечны характар і выходзіць за рамкі пагадненняў паміж дзяржавамі — членамі СНД па гэтай праблеме. Такое развіццё падзей можа прывесці да крайне непажаданых вынікаў і пагражае перайсці ў рэчышча сілавога процістаяння паміж асобнымі дзяржавамі.

У сувязі з гэтым Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **заяўляе:**

1. У пытанні аб лёсе Узброеных Сіл былога Саюза ССР альтэрнатывы перагаворнаму працэсу быць не павінна, а перагаворы неабходна весці строга ў рамках адпаведных дагаворанасцей паміж кіраўнікамі дзяржаў — членаў СНД.

2. Паважаючы правы дзяржаў — членаў СНД на самастойную ваенную палітыку і пацвярджаючы сваё імкненне да стварэння незалежнай, нейтральнай і бяз'ядзернай дзяржавы, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь заклікае дзяржавы, якія ўваходзяць у СНД, неадкладна прыступіць да перагавораў аб лёсе Узброеных Сіл былога Саюза ССР.

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь заклікае Вярхоўныя Саветы Расіі і Украіны, а таксама кіраўнікоў гэтых дзяржаў на час перагавораў устрымацца ад любых аднабаковых дзеянняў, здольных дэстабілізаваць сітуацыю.

У выпадку зрыву гэтага перагаворнага працэсу Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь пакідае за сабой права ў аднабаковым парадку прымаць рашэнні па рэалізацыі ваеннай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь.

11 студзеня 1992 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб вайсковай прысязе

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць тэкст вайсковай прысягі (прыкладаецца).

2. Устанавіць, што вайсковую прысягу на дзяржаўнай мове прымаюць ваеннаслужачыя, якія праходзяць службу на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, прызваныя ва Узброеныя Сілы пачынаючы з лістапада 1991 года.

3. Міністэрству абароны Рэспублікі Беларусь да 20 студзеня 1992 года зацвердзіць Палажэнне аб парадку прыняцця вайсковай прысягі.

4. Гэту пастанову ўвесці ў дзеянне з моманту прыняцця.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

11 студзеня 1992 г. г. Мінск.

ЗАЦВЕРДЖАНА ПАСТАНОВАЙ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АД 11 СТУДЗЕНЯ 1992 г.

ВАЙСКОВАЯ ПРЫСЯГА

Я (прозвішча, імя, імя па бацьку), паступаючы на вайсковую службу, прысягаю на вернасць Рэспубліцы Беларусь і яе народу.

Клянуся свята выконваць Канстытуцыю і законы Рэспублікі Беларусь, вайсковыя статуты, загады камандзіраў і начальнікаў, высока несці гонар і годнасць воіна, не шкадуючы свайго жыцця, абараняць народ і дзяржаўныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь.

Абавязуюся праходзіць вайсковую службу ў любым месцы на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ці за яе межамі, куды мяне накіруе Урад Рэспублікі Беларусь.

Калі ж я парушу прынятую мной вайсковую прысягу, то гатовы несці адказнасць, устаноўленую законамі Рэспублікі Беларусь.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ПАДАТКУ ЗА КАРЫСТАННЕ ПРЫРОДНЫМІ РЭСУРСАМІ (ЭКАЛАГІЧНЫ ПАДАТАК)

Артыкул 1. Плацельшчыкі падатку

Плацельшчыкамі падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі з'яўляюцца аб'яднанні, прадпрыемствы, арганізацыі, іх філіялы, прадстаўніцтвы, аддзяленні і іншыя адасобленыя падраздзяленні, што ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь незалежна ад падпарадкаванасці і форм уласнасці, а таксама фізічныя асобы, якія займаюцца прадпрымальніцкай дзейнасцю.

Парадак выплаты падатку ў сувязі з выкарыстаннем зямельных участкаў рэгулюецца спецыяльным законам.

Артыкул 2. Аб'екты падаткаабкладання

1. Падаткам абкладаюцца аб'ёмы рэсурсаў, якія здабываюцца з прыроднага асяроддзя, а таксама выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў, што выводзяцца ў навакольнае асяроддзе.

2. Падатак складаецца з плацяжоў за карыстанне прыроднымі рэсурсамі і за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе ў межах устаноўленых лімітаў, а таксама за перарасход прыродных рэсурсаў і за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе звыш зацверджаных лімітаў.

3. Ліміты здабываемых прыродных рэсурсаў устанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь і мясцовымі Саветамі народных дэпутатаў па ўзгадненню з органамі Дзяржаўнага камітэта па экалогіі Рэспублікі Беларусь.

4. Ліміты допушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе ўстанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Дзяржаўнага камітэта па экалогіі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 3. Стаўкі падатку

1. Стаўкі падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі і за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе ўстанаўліваюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь па прадстаўленню Дзяржаўнага камітэта па экалогіі Рэспублікі Беларусь.

2. За выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе звыш устаноўленых лімітаў падатак спаганяецца ў 5-кратным размеры.

3. За перавышэнне ўстаноўленых аб'ёмаў здабычы прыродных рэсурсаў падатак спаганяецца ў 3-кратным размеры.

Артыкул 4. Ільготы па падатку

Падатак спаганяецца па льготных стаўках:

а) за ваду, адпушчаную для гаспадарча-пітнога і проціпажарнага водазабеспячэння насельніцтва, работнікаў прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый;

б) за ваду, якая забіраецца рыбаводнымі заводамі і сажалкавымі гаспадаркамі;

в) за падземныя воды, якія здабываюцца з нетраў адначасова са здабычай карысных выкапняў або ў мэтах прадухілення (ліквідацыі) шкоднага ўздзеяння гэтых водаў (падтапленне, засаленне, забалочванне і іншыя);

г) за ваду, адпушчаную юрыдычным і фізічным асобам для вытворчасці прадукцыі раслінаводства і жывёлагадоўлі;

д) за пясок і гравійна-пясчаную сумесь, якія выкарыстоўваюцца ў дарожным будаўніцтве.

Артыкул 5. Парадак выплаты і залічэння падатку ў бюджэт

1. Падатак за карыстанне прыроднымі рэсурсамі вылічваецца юрыдычнымі і фізічнымі асобамі зыходзячы з фактычнага аб'ёму здабычы прыродных рэсурсаў і выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе штомесячна.

2. Разлікі па падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі прадстаўляюцца падатковым органам не пазней 15 чысла кожнага месяца і плацяжы ўносяцца ў бюджэт да 20 чысла месяца, што ідзе за справаздачным.

3. Па ўзгадненню з падатковымі органамі юрыдычныя і фізічныя асобы могуць уносіць плацяжы ў бюджэт адзін раз у квартал пры сярэднямесячнай суме плацяжу да 50 тыс. рублёў, а пры большай суме плацяжу — на працягу месяца авансавымі плацяжамі, з наступным пераразлікам за месяц.

4. Падатак за карыстанне прыроднымі рэсурсамі поўнасцю залічваецца ў даходы мясцовых бюджэтаў, за выключэннем падатку за здабычу нафты, солі калійнай і кухоннай, ад якога 50 працэнтаў сумы падатку падлягае залічэнню ў даход рэспубліканскага бюджэту.

Падатак за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе, поўнасцю залічваецца ў даходы мясцовых бюджэтаў.

5. Унесеныя сумы падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі і выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе ў межах устаноўленых лімітаў адносяцца на выдаткі вытворчасці, а за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе звыш устаноўленых лімітаў — за кошт прыбытку, які застаецца ў распараджэнні прадпрыемства.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)» з 1 студзеня 1992 года.

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін:

устанавіць стаўкі падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі і за выкіды (скіды) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе, ліміты здабычы нафты, калійнай і кухоннай солі, ліміты допушчальных выкідаў (скідаў) забруджвальных рэчываў у навакольнае асяроддзе;

прывесці рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі (экалагічны падатак)»;

зацвердзіць інструкцыю па спагнанню падатку за карыстанне прыроднымі рэсурсамі.

3. Мясцовым Саветам народных дэпутатаў устанавіць ліміты здабычы прыродных рэсурсаў, акрамя зацвярджаемых Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

**Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.**

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб акцызах

Артыкул 1. Плацельшчыкі акцызаў

Плацельшчыкамі акцызаў з'яўляюцца прадпрыемствы, аб'яднанні, арганізацыі, іх філіялы, аддзяленні, прадстаўніцтвы і іншыя адасобленыя падраздзяленні незалежна ад падпарадкаванасці і форм уласнасці, на якой яны заснаваны*, што ажыццяўляюць вытворчую і камерцыйную дзейнасць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, вырабляюць тавары (выконваюць работы, аказваюць паслугі), на якія ўстаноўлены стаўкі акцызаў.

Артыкул 2. Аб'ект абкладання

Акцызамі абкладаюцца тавары (работы, паслугі), якія маюць па спецыфіцы сваіх уласцівасцей манапольна высокія цэны і ўстойлівы попыт.

Аб'ектам абкладання з'яўляецца выручка таваравытворцаў, атрыманая ад рэалізацыі выпрабленай прадукцыі. Пад рэалізацыяй разумеецца продаж, абмен, бязвыплатная перадача тавараў (работ, паслуг), выкарыстанне іх на уласныя патрэбы прадпрыемстваў і арганізацый, не звязаныя з асноўнай вытворчасцю, перадача тавараў (работ, паслуг) у чыю-небудзь уласнасць.

Артыкул 3. Абкладаемая прадукцыя і стаўкі акцызаў

Стаўкі акцызаў устанаўліваюцца ў працэнтах да выручкі ад рэалізацыі па наступных таварах (вырабах):

Спірт**, лікёра-гарэлачныя вырабы, спіртаўтрымліваючыя вадкія харчовыя экстракты	88
Сухія віны, пладова-ягадныя і вінаградныя мацаваныя віны	50
Шампанскае, пеністыя віны	30
Каньяк	60
Мясная і рыбная далікатэсная прадукцыя	30
Тытунёвыя вырабы	60
Піва	45
Футра натуральнае*** і вырабы з яго (акрамя футра труса і вырабаў з яго)	65
Бензін аўтамабільны	40
Дываны і дывановыя вырабы	55
Шпалеры	30
Вырабы з хрусталю	70
Шыны для легкавых аўтамабіляў	70

Пералік абкладаемых тавараў (работ, паслуг) і стаўкі падатку могуць удакладняцца Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь пры зацвярджэнні бюджэту Рэспублікі Беларусь на чарговы год або ў іншым парадку, устаноўленым Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

У выпадках атрымання з дзяржаў, якія ўваходзяць у склад Садружнасці Незалежных Дзяржаў, тавараў, па якіх стаўкі акцызаў перавышаюць дзеючыя ў Рэспубліцы Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь у мэтах кампенсацыі даходаў, што выпадаюць, мае права змяняць стаўкі акцызаў па таварах, якія вывозяцца за межы Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 4. Парадак вылічэння і тэрміны выплаты акцызаў

Акцызы вылічваюцца ў працэнтах да выручкі ад рэалізацыі абкладаемых тавараў непасрэдна плацельшчыкамі і залічваюцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь. Сумы акцызаў уключаюцца ў цану тавараў.

Плацельшчыкі акцызаў ва ўстаноўленым парадку прадстаўляюць падатковым органам разлікі аб сумах акцызаў, якія падлягаюць выплаце ў бюджэт.

Акцызы выплачваюцца ў бюджэт па кожнаму аплачанаму рахунку з выдзяленнем у разліковых дакументах асобным радком сум акцызу.

Пры нязначных сумах акцызаў дзяржаўныя падатковыя інспекцыі па ўзгадненню з фінансавымі органамі могуць устанаўліваць тэрміны выплаты падатку адзін раз у дэкаду або адзін раз у месяц. Пры гэтым дэкадныя плацяжы ўносяцца 5, 15 і 25 чысла зыходзячы з фактычнага абароту за кожную мінулую дэкаду, а месячныя — 15 чысла месяца, які ідзе за справаздачным, зыходзячы з фактычнага абароту за мінулы месяц.

З сум выручкі ў замежнай валюце, атрыманай ад рэалізацыі абкладаемых тавараў (работ, паслуг), акцызы выплачваюцца ў гэтай валюце.

* У далейшым — прадпрыемствы.

** Акрамя спірту, што рэалізуецца для вытворчасці лікёра-гарэлачных вырабаў прадпрыемствам рэспублікі, якім дазволена іх вытворчасць. Пры водпуску апошнімі спірту або выкарыстанні яго для іншых мэт у бюджэт уносяцца сумы акцызаў па ўстаноўленых стаўках.

*** Акрамя футра натуральнага, якое рэалізуецца прадпрыемствам рэспублікі для вырабу футравых вырабаў. Пры водпуску імі футра натуральнага для іншых мэт у бюджэт уносяцца сумы акцызаў ва ўстаноўленым парадку.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

19 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб акцызах»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб акцызах» з 1 студзеня 1992 года.

2. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб акцызах» прымяняецца прадпрыемствамі, аб'яднаннямі, арганізацыямі і іншымі плацельшчыкамі, указанымі ў артыкуле 1 гэтага Закона, пры разліках з бюджэтам па таварах, адгружаных і аплачаных з 1 студзеня 1992 года.

3. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін зацвердзіць інструкцыю аб парадку і тэрмінах выплаты акцызаў у адпаведнасці з гэтым Законам.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

19 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ПАДАТКУ НА ПАЛІВА

Артыкул 1. Плацельшчыкі падатку

Падатак выплачваюць прадпрыемствы, арганізацыі і прадпрымальнікі, якія ажыццяўляюць збыт юрыдычным і фізічным асобам бензінаў і дызельнага паліва, сціснутага і звадкаванага газу.

Артыкул 2. Аб'ект падаткаабкладання

Аб'ектам падаткаабкладання з'яўляецца выручка ад рэалізацыі бензінаў і дызельнага паліва, сціснутага і звадкаванага газу. Пад рэалізацыяй разумеецца перадача ва ўласнасць, продаж, абмен, бязвыплатная перадача, выкарыстанне на ўласныя патрэбы.

Артыкул 3. Стаўка падатку

Стаўка падатку на паліва ўстанаўліваецца ў размеры 20 працэнтаў кошту бензінаў, дызельнага паліва, сціснутага і звадкаванага газу, якія адпускаюцца спажыўцам. Падатак уключаецца ў адпускную цану бензінаў і дызельнага паліва, сціснутага і звадкаванага газу.

Артыкул 4. Парадак і тэрміны выплаты падатку

Падатак вылічваецца непасрэдна прадпрыемствамі, арганізацыямі і прадпрымальнікамі, якія ажыццяўляюць збыт бензінаў і дызельнага паліва, сціснутага і звадкаванага газу.

Плацельшчыкі падатку прадстаўляюць падатковым органам разлікі аб сумах падатку на паліва, якія падлягаюць выплаце ў бюджэт.

Тэрміны ўнясення падатку вызначаюцца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 5. Залічэнне падатку

Падатак на паліва залічваецца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь. З сум выручкі ў замежнай валюце, атрыманай ад рэалізацыі паліва, падатак выплачваецца ў гэтай валюце.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

22 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на паліва»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на паліва» з 1 студзеня 1992 года.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб дарожных фондах у Рэспубліцы Беларусь

Закон устанаўлівае парадак утварэння фінансавых рэсурсаў для ўтрымання і развіцця сеткі аўтамабільных дарог агульнага карыстання і вызначае агульныя прававыя асновы стварэння дарожных фондаў адпаведных органаў дзяржаўнай улады, прызначэнне і выкарыстанне гэтых фондаў, крыніцы сродкаў, якія паступаюць у іх.

Артыкул 1. Віды і прызначэнне дарожных фондаў

1. На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь фінансаванне затрат, звязаных з утрыманнем, рамонтам, рэканструкцыяй і будаўніцтвам аўтамабільных дарог агульнага карыстання, ажыццяўляецца ў асноўным за кошт мэтавых сродкаў, якія канцэнтруюцца ў рэспубліканскім і мясцовых дарожных фондах.

2. Сродкі рэспубліканскага і мясцовых дарожных фондаў маюць спецыяльнае прызначэнне і не падлягаюць адабранню або расходаванню на патрэбы, якія не звязаны з утрыманнем і развіццём аўтамабільных дарог агульнага карыстання.

3. Сродкі рэспубліканскага дарожнага фонду накіроўваюцца на фінансаванне ўтрымання, рамонту, будаўніцтва і рэканструкцыі аўтамабільных дарог агульнага карыстання, будаўніцтва і рэканструкцыі аб'ектаў дарожнага сервісу, прадпрыемстваў па вытворчасці дарожна-будаўнічых матэрыялаў і канструкцый, машын і механізмаў, набыцця абсталявання, якія адносяцца да рэспубліканскай уласнасці, а таксама правядзення навукова-тэхнічных распрацовак агульнагаліновага характару, затрат на кіраванне дарожнай гаспадаркай.

4. Сродкі мясцовых дарожных фондаў накіроўваюцца на фінансаванне ўтрымання, рамонту, рэканструкцыі і будаўніцтва аўтамабільных дарог агульнага карыстання, якія адносяцца да камунальнай уласнасці, а таксама затрат на кіраванне дарожнай гаспадаркай.

Абласныя Саветы народных дэпутатаў або ўпаўнаважаныя імі органы выканаўчай улады могуць дазваляць выкарыстоўваць сродкі мясцовых дарожных фондаў на рамонт, рэканструкцыю або будаўніцтва аўтамабільных дарог агульнага карыстання, якія адносяцца да рэспубліканскай уласнасці, на адпаведнай тэрыторыі.

Артыкул 2. Крыніцы ўтварэння дарожных фондаў

1. Сродкі дарожных фондаў утвараюцца за кошт:

падатку на паліва;

падатку на набыццё аўтатранспартных сродкаў, якія падлягаюць абавязковай рэгістрацыі ў ДАІ (акрамя легкавых аўтамабіляў і матацыклаў, якія набываюцца грамадзянамі ў прыватную ўласнасць);

транзітнага падатку ў частцы платы за праезд па аўтамабільных дарогах Рэспублікі Беларусь уладальнікамі і карыстальнікамі транспартных сродкаў, якія знаходзяцца і пражываюць за межамі Рэспублікі Беларусь і выкарыстоўваюць тэрыторыю рэспублікі для перамяшчэння транспарту, грузаў і пасажыраў;

адлічэнняў сродкаў карыстальнікамі аўтамабільных дарог;

адлічэнняў ад даходаў па эксплуатацыі аўтамабільнага транспарту.

У дарожныя фонды могуць накіроўвацца сродкі ад правядзення мэтавых пазык, латарэй, продажу акцый, нядоімкі і штрафы за нявыплату падаткаў і адлічэнняў, прадугледжаных гэтым Законам, добраахвотныя ўзносы, плата, якая вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь, за праезд па аўтамабільных дарогах цяжкавагавых, негабарытных транспартных сродкаў, сродкі ад размяшчэння рэкламы на дарогах, а таксама з іншых крыніц (уключаючы асігнаванні з рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў).

2. У рэспубліканскі дарожны фонд залічваюцца:

падатак на паліва;

падатак на набыццё аўтатранспартных сродкаў, якія падлягаюць абавязковай рэгістрацыі ў ДАІ (акрамя легкавых аўтамабіляў і матацыклаў, што набываюцца грамадзянамі ў прыватную ўласнасць);

транзітны падатак у частцы платы за праезд па аўтамабільных дарогах Рэспублікі Беларусь уладальнікамі і карыстальнікамі транспартных сродкаў, якія знаходзяцца і пражываюць за межамі Рэспублікі Беларусь і выкарыстоўваюць тэрыторыю рэспублікі для перамяшчэння транспарту, грузаў і пасажыраў;

20 працэнтаў сум адлічэнняў, што ўносяцца карыстальнікамі аўтамабільных дарог;

адлічэнні ад даходаў па эксплуатацыі аўтамабільнага транспарту.

3. У мясцовыя дарожныя фонды залічваюцца 80 працэнтаў сум адлічэнняў, якія ўносяцца карыстальнікамі аўтамабільных дарог.

Артыкул 3. Падатак на паліва

Падатак на паліва бярэцца ў парадку і на ўмовах, устаноўленых Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на паліва».

Артыкул 4. Падатак на набыццё аўтатранспартных сродкаў

1. Падатак на набыццё аўтатранспартных сродкаў, якія падлягаюць абавязковай рэгістрацыі ў ДАІ (акрамя легкавых аўтамабіляў і матацыклаў, што набываюцца грамадзянамі ў прыватную ўласнасць), выплачваюць пакупнікі гэтых сродкаў да рэгістрацыі, а ў выпадку змены ўладальніка — пры перарэгістрацыі аўтатранспартных сродкаў у наступных памерах:

Аўтатранспартныя сродкі	Працэнт ад прадажнай цаны
Грузавыя аўтамабілі	10
Пікапы і легкавыя фургоны	10
Аўтобусы	20
Спецыяльныя аўтамабілі	10
Прычэпы і паўпрычэпы	5
Легкавыя аўтамабілі і матацыклы,	20
у тым ліку таксаматоры	10

2. Рэгістрацыя або перарэгістрацыя аўтатранспартных сродкаў, пералічаных у пункце 1 гэтага артыкула, без прад'яўлення квітанцыі або плацёжнага даручэння аб выплаце падатку на набыццё аўтатранспартных сродкаў не праводзіцца.

3. Ад выплаты падатку вызваляюцца:

грамадскія арганізацыі інвалідаў, якія выкарыстоўваюць набываемы транспарт для выканання сваёй статутнай дзейнасці;

прадпрыемствы аўтатранспарту агульнага карыстання па транспартных сродках, якія заняты перавозкай пасажыраў (акрамя таксі);

прадпрыемствы, якія ажыццяўляюць будаўніцтва, рамонт і ўтрыманне аўтамабільных дарог агульнага карыстання;

калгасы, саўгасы, сялянскія (фермерскія) гаспадаркі, міжгаспадарчыя прадпрыемствы і арганізацыі, сельскагаспадарчыя кааператывы і іншыя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы;

арганізацыі і ўстановы, якія знаходзяцца на дзяржаўным бюджэце.

Артыкул 5. Транзітны падатак

Транзітны падатак бярэцца ў парадку, які вызначаны Законам Рэспублікі Беларусь «Аб транзітным падатку», калі іншае не прадугледжана міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 6. Адлічэнні сродкаў карыстальнікамі аўтамабільных дарог

1. Прадпрыемствы, аб'яднанні, установы і арганізацыі незалежна ад форм уласнасці і ўмоў гаспадарання адлічваюць сродкі за карыстанне аўтамабільнымі дарогамі ў наступных размерах:

калгасы, саўгасы і іншыя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы — 0,5 працэнта ад аб'ёму выробленай прадукцыі (работ, паслуг);

нарыхтоўчыя, гандлёвыя (у тым ліку аптовыя) забеспячэнска-збытавыя — 0,3 працэнта гадавога абароту (без абароту па грамадскаму харчаванню);

астатнія — 1 працэнт ад аб'ёму выробленай імі прадукцыі (работ, паслуг).

Прадпрыемствы, аб'яднанні, установы і арганізацыі могуць замяняць адлічэнні сродкаў непасрэдным выкананнем дарожных работ, вырабам і пастаўкай будаўнічых матэрыялаў і канструкцый, дэталяў, машын, механізмаў і абсталявання ў парадку і аб'ёмах па ўзгадненню з адпаведнымі дарожнымі арганізацыямі.

2. Ад выплаты адлічэнняў вызваляюцца:

арганізацыі і ўстановы, якія знаходзяцца на дзяржаўным бюджэце;

жыллёва - эксплуатацыйныя арганізацыі;

дарожныя арганізацыі, якія ажыццяўляюць будаўніцтва, рамонт і ўтрыманне аўтамабільных дарог агульнага карыстання;

грамадскія арганізацыі інвалідаў.

Артыкул 7. Адлічэнні ад даходаў па эксплуатацыі аўтамабільнага транспарту

Аўтатранспартныя прадпрыемствы і арганізацыі незалежна ад форм уласнасці і ўмоў гаспадарання, а таксама прадпрыемствы і арганізацыі (акрамя калгасаў, саўгасаў і іншых сельскагаспадарчых прадпрыемстваў), якія маюць аўтамабільныя гаспадаркі, адлічваюць на дарожныя работы 2 працэнты ад даходаў па эксплуатацыі аўтамабільнага транспарту.

Артыкул 8. Улік падатковых плацяжоў і адлічэнняў

Сума падатковых плацяжоў і адлічэнняў, указаных у артыкулах 3, 6 і 7 дадзенага Закона, уключаецца прадпрыемствамі, аб'яднаннямі, установамі і арганізацыямі ў склад затрат па вытворчасці і рэалізацыі прадукцыі (работ, паслуг).

Артыкул 9. Парадак фарміравання і выкарыстання сродкаў дарожных фондаў

Парадак фарміравання і выкарыстання сродкаў дарожных фондаў, прадугледжаных гэтым Законам, вызначаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Адказнасць за нявыплату падатковых плацяжоў і адлічэнняў

Адказнасць за нявыплату пералічаных у гэтым Законе падатковых плацяжоў і адлічэнняў устанаўліваецца ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падатках і зборах, якія бяруцца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь». Нядоімкі па падатках, адлічэннях і сумы штрафаў спаганяюцца ў дарожныя фонды.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дарожных фондах у Рэспубліцы Беларусь»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб дарожных фондах у Рэспубліцы Беларусь» з 1 студзеня 1992 года.

Артыкул 5 уводзіцца ў дзеянне з моманту ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб транзітным падатку».

2. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

вызначыць да 1 лютага 1992 года парадак фарміравання і выкарыстання сродкаў дарожных фондаў;

прадставіць да 1 лютага 1992 года ў Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб дарожных фондах у Рэспубліцы Беларусь»;

прывесці ў студзені 1992 года рашэнні Урада Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб дарожных фондах у Рэспубліцы Беларусь»;

прааналізаваць па выніках работы за 1992 год забяспечанасць у адпаведнасці з указаным Законам дарожных работ крыніцамі фінансавання і пры неабходнасці прадставіць у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прапановы аб унясенні паправак у гэты Закон.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб фарміраванні і выкарыстанні мінімальнага спажывецкага бюджэту

Гэтым Законам вызначаюцца прынцыпы фарміравання і выкарыстання, парадак зацвярджэння і перагляду мінімальных спажывецкіх бюджэтаў, якія з'яўляюцца асновай для сацыяльных нарматываў.

Артыкул 1. Паняцце мінімальнага спажывецкага бюджэту

Мінімальны спажывецкі бюджэт уяўляе сабой расходы на набыццё набору спажывецкіх тавараў і паслуг для задавальнення асноўных фізіялагічных і сацыяльна-культурных патрэбнасцей чалавека.

Артыкул 2. Назначэнне мінімальнага спажывецкага бюджэту

Мінімальны спажывецкі бюджэт выкарыстоўваецца як сацыяльны нарматыў для:

прагназіравання змяненняў узроўню жыцця насельніцтва;

узмацнення сацыяльнай абароны і падтрымкі найменш абароненых слаёў насельніцтва;

вызначэння мінімальных размераў заработнай платы, пенсій, стыпендый, дапамог і іншых сацыяльных выплат;

распрацоўкі сацыяльных праграм дапамогі насельніцтву, фарміравання сістэмы народнагаспадарчых прапорцый і прыярытэтаў, якія забяспечваюць паэтапнае набліжэнне спажывання грамадзян да навукова абгрунтаванага ўзроўню.

Артыкул 3. Склад і парадак фарміравання мінімальных спажывецкіх бюджэтаў

Мінімальныя спажывецкія бюджэты распрацоўваюцца для розных сацыяльна-дэмаграфічных груп у сярэднім на душу насельніцтва і на аднаго члена сям'і рознага складу.

Натуральна-рэчавая структура мінімальнага спажывецкага бюджэту фарміруецца нарматыўным метадам на аснове сістэмы спажывецкіх кошыкаў.

Вартасная велічыня мінімальнага спажывецкага бюджэту вызначаецца зыходзячы с сярэдніх цэн пакупкі ва ўсіх відах гандлю адпаведных тавараў і паслуг.

Падлічэнне мінімальнага спажывецкага бюджэту ажыццяўляецца дзяржаўнымі органамі з улікам прапаноў прафсаюзаў, аб'яднанняў спажыўцоў і іншых грамадскіх аб'яднанняў.

Артыкул 4. Спажывецкі кошык

Спажывецкі кошык — гэта навукова абгрунтаваны збалансаваны набор тавараў і паслуг, якія задавальняюць канкрэтныя функцыянальныя патрэбнасці чалавека ў вызначаныя адрэзкі часу, зыходзячы з канкрэтных умоў і асаблівасцей, што склаліся ў рэспубліцы.

Спажывецкі кошык фарміруецца па асноўных артыкулах расходаў чалавека або сям'і на:

харчаванне, уключаючы хлеб і хлебапрадукты, мяса і мясапрадукты, малако і малакапрадукты, яйкі, масла, рыбу і рыбапрадукты, бульбу, гародніну, садавіну і ягады, алей і маргарын, цукар і кандытарскія вырабы, іншыя прадукты;

адзенне, бялізну, абутак;

лякарствы, прадметы санітарыі і гігіены;

мэблю, прадметы культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння;

жыллё і камунальныя паслугі;

культурна-асветніцкія мерапрыемствы і адпачынак;

бытавыя паслугі, транспарт, сувязь;

утрыманне дзяцей у дашкольных установах.

Артыкул 5. Парадак зацвярджэння і перагляду мінімальнага спажывецкага бюджэту

Мінімальны спажывецкі бюджэт зацвярджаецца Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Вартасная велічыня мінімальнага спажывецкага бюджэту пераглядаецца па меры неабходнасці з улікам росту спажывецкіх цэн, але не радзей аднаго разу ў квартал.

Структура і склад спажывецкіх кошыкаў пераглядаюцца з улікам сацыяльна-эканамічнага развіцця і змяненняў у нормах спажывання Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь з удзелам прафсаюзаў, аб'яднанняў спажыўцоў і іншых грамадскіх аб'яднанняў не радзей аднаго разу ў пяць гадоў.

Артыкул 6. Публікацыя звестак аб мінімальным спажывецкім бюджэце

Даныя аб структуры і велічыні кошту мінімальнага спажывецкага бюджэту і спажывецкіх кошыкаў публікуюцца ў афіцыяльных выданнях, рэспубліканскім і мясцовым друку не пазней аднаго тыдня з дня іх зацвярджэння.

Артыкул 7. Фонды сацыяльных праграм

Фонды сацыяльных праграм ствараюцца ў мэтах рэалізацыі рэспубліканскіх і мясцовых сацыяльных праграм дапамогі насельніцтву за кошт бюджэтных і пазабюджэтных сродкаў.

Артыкул 8. Пытанні, якія знаходзяцца ў распараджэнні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь мае права прымаць рашэнні па пытаннях фарміравання і выкарыстання мінімальнага спажывецкага бюджэту, не ўрэгуляваных гэтым Законам.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

9 студзеня 1992 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб фарміраванні і выкарыстанні мінімальнага спажывецкага бюджэту»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб фарміраванні і выкарыстанні мінімальнага спажывецкага бюджэту» з моманту прыняцця.

2. Даручыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін распрацаваць сістэму мер па рэалізацыі гэтага Закона.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

9 студзеня 1992 г. г. Мінск.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ПАДАТКУ НА ДАБАЎЛЕНУЮ ВАРТАСЦЬ

Артыкул 1. Плацельшчыкі падатку

Плацельшчыкамі падатку з'яўляюцца юрыдычныя асобы (уключаючы замежных), якія ажыццяўляюць вытворчую і камерцыйную дзейнасць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь незалежна ад падпарадкаванасці і форм уласнасці, на якой яны заснаваны*.

Артыкул 2. Аб'ект падаткаабкладання

Аб'ектам падаткаабкладання з'яўляецца вартасць, якую прадпрыемства (як у сферы вытворчасці, так і абароту) дабаўляе да вартасці сыравіны, матэрыялаў або тавараў пры вытворчасці і рэалізацыі прадукцыі, тавараў, выкананні работ і аказанні паслуг.

Падаткам на дабаўленую вартасць абкладаецца:

1) дабаўленая вартасць пры продажы ўсіх тавараў, выробленых, набытых або нарыхтаваных аднымі юрыдычнымі асобамі другім юрыдычным або фізічным асобам. Таварам лічыцца прадмет, выраб, маёмасць, прадукцыя;

2) дабаўленая вартасць пры продажы тавараў і паслуг унутры прадпрыемства для ўласнага спажывання на мэты, не звязаныя з вытворчай дзейнасцю, а таксама сваім работнікам;

3) дабаўленая вартасць па выкананні работ і паслуг;

4) дабаўленая вартасць пры пастаўцы прадукцыі без аплаты вартасці ў абмен на іншую прадукцыю (паслугі), а таксама бязвыплатная перадача тавараў і паслуг.

Не абкладаюцца падаткам на дабаўленую вартасць абароты па рэалізацыі тавараў (работ, паслуг), па якіх выплачваюцца ў бюджэт акцызы.

Артыкул 3. Абкладаемы абарот

Дабаўленая вартасць, якая абкладаецца падаткам, вылічваецца зыходзячы з сумы, атрыманай за тавары, выкананыя работы і аказаныя паслугі за вылікам матэрыяльных затрат на вытворчасць гэтай прадукцыі (работ, паслуг).

Амартызацыя асноўных фондаў у склад матэрыяльных затрат не ўключаецца.

Пры абмене тавараў або абменападобным абароце, калі замест аплаты за тавар, выкананую работу або аказаную паслугу мае месца пастаўка тавараў, выкананне работ або аказанне паслуг, абкладаемы абарот вылічваецца зыходзячы з цэн (тарыфаў) кожнага тавару, работы, паслугі, якія прымяняюцца прадпрыемствамі на момант заключэння здзелкі.

У аналагічным парадку вызначаецца дабаўленая вартасць пры выкарыстанні прадпрыемствамі тавараў для ўласных патрэб на мэты, не звязаныя з вытворчай дзейнасцю.

Пры выкананні работ (аказанні паслуг), для ўласных патрэб на мэты, не звязаныя з вытворчай дзейнасцю, абкладаемым абаротам з'яўляецца сума расходаў падаткаплацельшчыка, звязаных з выкананнем работ (аказаннем паслуг), за вылікам матэрыяльных затрат.

Вартасць зваротнай тары не ўключаецца ў падаткаабкладаемую суму, за выключэннем першаснай рэалізацыі прадпрыемствамі-вырабшчыкамі тары, па якой падатак выплачваецца ў агульным парадку.

Сума падатку на дабаўленую вартасць уключаецца ў адпускную цану тавараў (работ, паслуг).

Устаноўленыя размеры гандлёвых і аптова-збытавых скідак, гандлёвых надбавак, нацэнак (накідак) прымяняюцца да цэн з улікам падатку на дабаўленую вартасць.

У будаўнічых, будаўніча-мантажных і рамонтных арганізацый абкладаемым абаротам з'яўляецца вартасць будаўніча-мантажных і рамонтных работ за вылікам матэрыяльных затрат.

Артыкул 4. Стаўка падатку

Стаўка падатку на дабаўленую вартасць устанаўліваецца ў размеры 28 працэнтаў.

Артыкул 5. Ільготы па падатку

Ад падатку на дабаўленую вартасць вызваляюцца:

1) паслугі гарадскога пасажырскага транспарту, а таксама паслугі па перавозцы пасажыраў у прыгарадных зносінах рачным, чыгуначным і аўтамабільным транспартам;

2) абароты, звязаныя з раздзяржаўленнем і прыватызацыяй дзяржаўнай уласнасці;

3) работы, якія фінансуюцца за кошт бюджэту Рэспублікі Беларусь;

4) работы па будаўніцтву і рамонту аб'ектаў сацыяльна-культурнага і вытворчага прызначэння, якія выконваюцца гаспадарчым спосабам;

5) паслугі, што аказваюцца насельніцтву: жыллёва-камунальныя і эксплуатацыйныя (уключаючы кватэрную плату);

6) выдача і перадача пазык;

7) аперацыі (уключаючы здзелкі), што датычацца грашовых укладаў, бягучых рахункаў, плацяжоў, пералічэнняў, чэкаў і іншых каштоўных папер;

8) аперацыі (уключаючы перадачу), што датычацца валюты, грошай і банкнотаў, якія з'яўляюцца законнымі сродкамі плацяжу, за выключэннем калекцыйных манет. Калекцыйнымі лічацца манеты з золата, серабра і іншага металу, якія не выкарыстоўваюцца ў якасці законнага сродку плацяжу і прадстаўляюць інтарэс для нумізматыкі;

9) паслугі сувязі, якія аказваюцца насельніцтву;

10) аперацыі з каштоўнымі паперамі (акцыі, пай, абліганцыі і іншыя), за выключэннем аперацый па захоўванню і выпуску каштоўных папер, па якіх падатак спаганяецца;

11) продаж па намінальнай цане паштовых марак, марак дзяржпошліны;

12) паслугі, за аказанне якіх спаганяецца дзяржаўная пошліна;

13) абароты ігравых аўтаматаў казіно, выйгрышы па стаўках на іпадромах, ігральна-прызавых атракцыёнаў**;

14) аперацыі, звязаныя з продажам латарэйных білетаў і выплатай па іх узнагароджанняў;

15) паслугі, якія аказваюцца платнымі паліклінікамі, урачамі, ветэрынарнымі ўрачамі;

16) паслугі па ўтрыманню дзяцей у дашкольных установах, па догляду за хворымі і састарэлымі;

17) платныя паслугі ў сферы народнай адукацыі, звязаныя з навучальна-выхаваўчым працэсам;

18) тэатральна-відовішчныя, спартыўныя, культурна-асветныя, уключаючы відэапаказ;

19) паслугі адвакатаў і юрыдычных кансультацый па аказанню юрыдычнай дапамогі насельніцтву;

20) рытуальныя паслугі пахавальных бюро, могілак і крэматорыяў;

21) прадпрыемствы, што належаць на праве ўласнасці таварыствам інвалідаў, па рэалізацыі прадукцыі, якая імі вырабляецца;

22) рамонтна-рэстаўрацыйныя работы па аднаўленню помнікаў гісторыі і культуры Беларусі.

Пералік тавараў, работ і паслуг, што вызваляюцца ад падатку на дабаўленую вартасць, з'яўляецца адзіным для ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 6. Парадак вылічэння падатку і тэрміны выплаты

1. Падатак на дабаўленую вартасць вылічваецца непасрэдна плацельшчыкамі і залічваецца ў бюджэт Рэспублікі Беларусь.

2. Плацельшчыкі ва ўстаноўленым парадку прадстаўляюць падатковым органам разлікі аб сумах падатку на дабаўленую вартасць, якія падлягаюць выплаце ў бюджэт.

3. Падатак на дабаўленую вартасць выплачваецца ў бюджэт у наступным парадку:

а) пры сярэднямесячнай суме падатку звыш 10.000 тыс. руб. — штодзённа, на трэці рабочы дзень пасля ажыццяўлення абароту;

б) пры сярэднямесячнай суме падатку ад 2.000 тыс. руб. да 10.000 тыс. руб. — штодэкадна зыходзячы з фактычнага абароту за кожную мінулую дэкаду;

в) пры сярэднямесячнай суме падатку ад 500 тыс. руб. да 2.000 тыс. руб.—два разы ў месяц зыходзячы з фактычнага абароту;

г) пры сярэднямесячнай суме падатку да 500 тыс. руб.—штомесячна зыходзячы з фактычнага абароту за папярэдні месяц.

4. Прадпрыемствы, якія вырабляюць тавары, а таксама выконваюць работы і аказваюць паслугі, што не абкладаюцца падаткам на дабаўленую вартасць, разлікі з пакупнікамі робяць без гэтага падатку. Сумы падатку на дабаўленую вартасць, выплачаныя пастаўшчыкам, адносяцца на выдаткі вытворчасці і абарачэння.

Тэрміны выплаты падатку ўстанаўліваюцца Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь.

* У далейшым — прадпрыемствы.

** Абкладаюцца падаткам на даход па стаўцы 60 працэнтаў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

19 снежня 1991 г. г. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на дабаўленую вартасць»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Увесці ў дзеянне Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на дабаўленую вартасць» з 1 студзеня 1992 года.

2. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на дабаўленую вартасць» прымяняецца юрыдычнымі асобамі пры разліках з бюджэтам за тавары, аказаныя паслугі і выкананыя работы пачынаючы з 1 студзеня 1992 года.

3. Устанавіць, што абароты па падпісцы на перыядычныя выданні, праведзенай да 1 студзеня 1992 года, падаткам на дабаўленую вартасць не абкладаюцца.

4. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін зацвердзіць інструкцыю аб парадку і тэрмінах унясення падатку ў адпаведнасці з гэтым Законам.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

19 снежня 1991 г. г. Мінск.

ЭКСПРЭС-ДАЙДЖЭСТ

АМЕРЫКАНСКІ ЦЭНТР ПАД МАСКВОЙ

75 тысяч галоў высокапрадукцыйных кароў гальштынскай пароды, 10 мільёнаў кур і сучаснае абсталяванне на агульную суму 1 мільярд долараў для вядзення фермерскай гаспадаркі збіраецца пераправіць на працягу некалькіх гадоў у Старіцкі раён Расійскай Федэрацыі (за сто кіламетраў на паўднёвы захад ад Масквы) група амерыканскіх інвестараў са штата Айова. Яны мяркуюць стварыць там грандыёзны паказальны сельскагаспадарчы цэнтр па тыпу сапраўднай амерыканскай фермерскай гаспадаркі.

ДА АСНОВЫ... А НАВОШТА!

Прэзідэнт асацыяцыі сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак Расіі У. Башмачнікаў на канферэнцыі сялянскіх гаспадарак рэзка пакрытыкаваў лінію Урада Расіі, Сялянскай партыі на развал калгасаў і саўгасаў. Асацыяцыя не спяшаецца ўздымаць пытанне (ды і наўрад ці будзе гэта рабіць) пра неадкладны роспуск калгасаў і саўгасаў і за кошт гэтага імгненна павялічыць колькасць фермерскіх гаспадарак.

Зараз іх у рэспубліцы каля пяцідзесяці тысяч. Гэта пакуль што толькі «разведчыкі». Іх вопыт — неймаверна складаная барацьба за выжыванне, за права быць свабоднымі людзьмі і працаваць самастойна, разлічваючы толькі на ўласныя сілы. Як жабракі, яны дабіваюцца зямлі.

(«Брянский рабочий»).

КІСЛАРОДУ ХОПІЦЬ НА ЎСІХ

На мінулым тыдні Талінская бальніца хуткай дапамогі ледзь не засталася без кіслароду, бо грузавая машына бальніцы з шасцю тонамі кіслароду (гэта неабходная колькасць на тыдзень) была затрымана расійскімі мытнікамі на граніцы з Эстоніяй.

Аб тым, што здарылася, паведамілі дзяржаўнаму міністру Гайво Вярэ і прадстаўніку Расійскай Федэрацыі ў Эстоніі Алегу Папову, які адразу звязаўся з мэрам Санкт-Пецярбурга Анатолем Сабчаком. Па распараджэнню мэра машына была прапушчана.

У інтэрв'ю карэспандэнту ЭТА консультант аддзела аховы дзяржаўнай граніцы Дзяржаўнай канцылярыі Робарт Сінімяэгі сказаў, што інцыдэнт на граніцы ўзнік у выніку загаду Сабчака аб забароне вывазіць медыцынскія сродкі за межы Ленінградскай вобласці. Паводле слоў Сінімяэгі, прадстаўнік завода, дзе Эстонія атрымлівае кісларод, заявіў, што яны выпускаюць яго дастаткова і вываз яго ў Эстонію не прыносіць шкоды інтарэсам вобласці.

(«Эстонія»).

ЦЭНЫ ПАДНЯЦЬ, КАБ АПУСЦІЦЬ

Урад Казахстана прымае экстранныя меры па зніжэнню цэн на хлеб і малочную прадукцыю.

Найвышэйшы кошт бохана хлеба будзе ўсталяваны ў межах 2 рублёў 80 капеек, літра малака — паўтара рубля, бутэлькі кефіру — 84 капейкі, кілаграма тварагу — 4 рублёў 65 капеек, а смятаны — 4 рублёў 20 капеек. Для датацыі на гэтыя прадукты ўрад дадаткова знайшоў дзесяць мільярдаў рублёў.

Укараняюцца таксама значныя разавыя дапамогі сем'ям з непаўналетнімі дзецьмі і новая дапамога адзінокім маці, удавам. Паралельна павышаюцца ўсе віды пенсій з разліку не ніжэй 342 рублёў і стыпендыі студэнтам — 550, навучэнцам тэхнікумаў і вучылішчаў — 480 рублёў. Работнікам бюджэтных арганізацый зарплата павышана на 90 працэнтаў. Грошы будуць выплачвацца толькі па меры іх паступлення, а яны друкуюцца, як вядома, у Расіі.

(«Казахстанская правда»).

СЕРВІС СУСТРАКАЕ ЦІШЫНЁЙ

Ажыятаж, збянтэжанасць і абурэнне людзей, выкліканыя ўвядзеннем свабодных рыначных цэн на асноўныя тавары і паслугі, не маглі не закрануць і сферы бытавога абслугоўвання. Гэта асабліва кідаецца ў вочы, калі заходзіш у той або іншы прыёмны пункт па мыццю бялізны, рамонту абутку, у фае цырульняў — наведвальнікаў у іх стала значна менш, шмат дзе пануе непрывычная цішыня. Людзі нібыта затаіліся, інтуітыўна прадчуваючы непрыемныя сюрпрызы...

Аднак, зойдзем усё ж у цырульню, што размешчана па вуліцы Сурганава, 40 у Мінску. Яе загадчыца Л. Сталбанава кажа:

— Людзі проста не ведаюць яшчэ рэальнай карціны. Расцэнкі ж па цяперашняму часу — боскія. Мяркуйце самі. Ну, хіба можна назваць дарагой кошт жаночай мадэльнай стрыжкі — 4,70 рубля замест 3,15? Кошт звычайнай, простай стрыжкі, толькі паўтара рубля. Самая ж высокая наша стаўка, калі можна так сказаць, на афармленне вясельнай прычоскі — 15 рублёў. Але, пагадзіцеся, і гэта не так ужо дорага, калі ўлічыць, што работа над ёй забірае шмат часу — да 3 — 4 гадзін. А ўвогуле, цэны ў нас на сённяшні дзень такія, якія яшчэ некалькі гадоў таму назад былі ў салонах, і куды было не прабіцца. Так што запрашаем...

А колькі ж цяпер у тых салонах? І ці ўлічвае загадчыца «накруткі» цырульні — на мыла, на адэкалон і г. д.? Хоць, сапраўды, чыста «пастрыжачныя» расцэнкі не такія ўжо і высокія. Асабліва калі супаставіць іх з такімі фактамі: напрыклад, Гродзенская пальчатачная фабрыка мяркуе прадаваць свае вырабы па 700 рублёў...

Цішыня і пустэча сустрэлі мяне і ў прыёмным пункце па хімчыстцы адзення № 66 аб'яднання «Беларусь». Прыёмшчыца Святлана Уласава не ўтойвае: «Канешне, дорага. Не кожнаму па кішэні выкласці за хімчыстку паліто зімняга 18 рублёў замест трох-чатырох ранейшых, або за штаны 8,30 замест 1 рубля 76 капеек. Добра яшчэ, што на дзіцячыя рэчы дзейнічае «палавінны» прэйскурант...

Увогуле ж, знаёмства з прэйскурантам, упэўнены, не выкліча вялікага аптымізму ў кліентаў, паколькі прапаноўваемыя паслугі адаб'юцца, і вельмі істотна, на іх кашальках. Спецыялісты аб'яднання, напэўна, пралічвалі напярэдадні новага года не адзін варыянт. Шкада толькі, што не здолелі або не захацелі знайсці найбольш аптымальны.

Рамонт абутку... Выключна вострае пытанне для любога з нас, асабліва ў каго ёсць дзеці. Паток наведвальнікаў таксама зменшыўся. Рэзка змяніўся і асартымент абутку, які здаюць у рамонт: «антыкварыяту» ўжо амаль не нясуць — ніхто не хоча выкідваць грошы (і немалыя) на вецер. Цэны як у майстэрні № 62, № 36, так і ў іншых прыёмных пунктах МВА «Праца»—змяніліся. Так, за дробны рамонт туфляў або ботаў (прашыць верх, паставіць латку) трэба аддаць да 5,20—5,40 рубля за пару. Сярэдні рамонт і таго даражэйшы. Каб паставіць падэшву, абцасы або супінатары, трэба мець напагатове ад 5 да 18 рублёў за пару. Да дзіцячага абутку, праўда, і тут адносіны асаблівыя: рамонт яго абыдзецца танней на 50, а то і 60 працэнтаў.

І апошняе. У якасці «дэманстрацыі мод» прывядзём некалькі новых тарыфаў з прэйскуранта Мінскай сервісна-камерцыйнай фірмы «Чайка». Так, мыццё верхняй мужчынскай сарочкі з антыстатычнай апрацоўкай — 2,80—2,90 рубля за штуку. Мыццё фасоннага адзення — ад 4 да 4,50 за кілаграм, спецадзення (курткі, халаты)—7,30—7,60 рубля за кілаграм. Апрацоўка джынсавых штаноў і спадніц тыпу «варонкі» (1 выраб) — 35 — 36 рублёў.

Мікалай ПЯТРОЎ.

БУДУЕМ І ШЛЮЗЫ, І АЭРАДРОМЫ

ПІНСК. (С. Шапіра). Сваё 45-годдзе гідрамеліярацыйны тэхнікум адзначыў наборам навучэнцаў на новае аддзяленне: «Будаўніцтва, эксплуатацыя і рамонт аўтамабільных дарог і аэрадромаў». Падрыхтоўка будучых спецыялістаў незвычайнага для гэтай навучальнай установы профілю — своеасаблівая рэакцыя на рынкавыя адносіны. Заключаны дагаворы з зацікаўленымі арганізацыямі, і за кожнага дыпламаванага выпускніка тэхнікум атрымае немалую суму грошай. Ёсць і яшчэ адна прычына новаўвядзення — попыт на меліяратараў-гідратэхнікаў у сувязі са скарачэннем гэтых работ у рэспубліцы значна ўпаў.

ПАДАРОЖЖЫ «ЗВЯЗДЫ»

Дагнаць бы нам Шры—Ланку...

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 10—12).

Злева і справа ад дарогі расцяной стаіць магутны трапічны лес. Высачэзныя, стройныя пальмы сваімі вершалінамі дакранаюцца да неба. Усімі колерамі вясёлкі цвітуць кветкі. Да самага гарызонта пайшлі чайныя плантацыі. Яны займаюць і роўныя зямельныя ўчасткі, і горныя склоны. Кожны кавалачак зямлі апрацаваны найлепшым чынам.

А горы ўсё вышэй і вышэй, і дарога ўпарта паўзе наперад. Сяляне з кошыкамі за спінай ідуць збіраць чайнае лісце. Цяжкая праца пад спякотным сонцам працягваецца ўвесь дзень. Кожны паварот дарогі адкрывае велічныя прасторы. Ля вадаспада мы зрабілі прыпынак. Да нас падышлі трое сялян. Сціплыя людзі з мазолістымі рукамі. Я прашу дазволу сфатаграфаваць іх, яны згаджаюцца. Потым старэйшы піша ў маім блакноце свой адрас і просіць калі-небудзь у будучыні прывезці яму фотаздымкі.

Прыехалі ў Радэлу на чайную фабрыку. Атрымалі дазвол гаспадара наведаць прадпрыемства і пазнаёміцца з вытворчасцю. Сабраць чай — гэта яшчэ паўсправы. Трэба ўмела яго апрацаваць. Інакш будзе не чай, а трава. Той, хто хоць раз у жыцці піў сапраўдны цэйлонскі чай, ніколі не забудзе яго смаку і водару. Але мы больш прывычныя да такога чаю, які лепш назваць саломай ці сенам. На фабрыцы я з цікавасцю разглядаў велізарныя скрыні з чаем, на якіх ужо былі напісаны адрасы розных краін свету. І не знайшоў ні аднаго з адрасам сваёй краіны.

І ЗНОЎ У «ШАРАМЕЦЬЕВА-2»

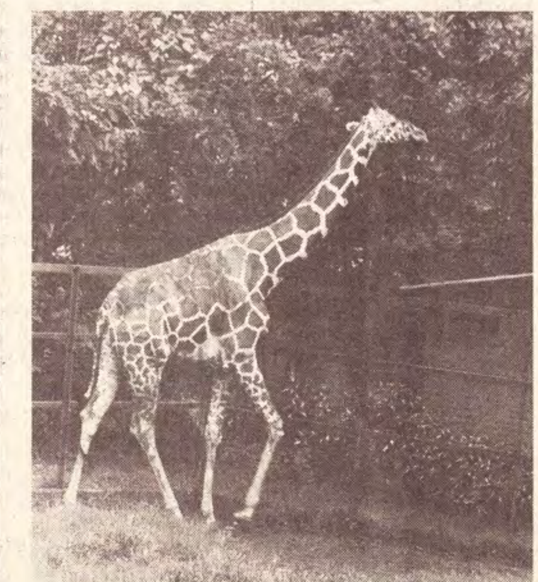
У Маскву прыляцелі ноччу. Да Мінска ўжо зусім блізка, і я пачынаю ўяўляць сабе, як буду ўручаць сыну падарунак з далёкай Шры-Ланкі! У маёй сумцы быў буйны ананас. Жоўценькі, тоўсценькі, і як добрае парася. Але мой сын так і не ўбачыў гэты цуд. Жанчына з мытні задае нечаканае пытанне: «А раптам гэты ананас атручаны?» Адказаў я ёй імгненна: «Мае дзеці, як і ўсе беларусы, атручваюцца не ананасамі, а радыяцыяй». Але жанчына і слухаць не хацела, яна жыла адным клопатам: зберагчы здароўе маіх дзяцей. Шукаць нейкую справядлівасць у аэрапорце «Шарамецьева-2» — дохлая справа. Мой падарунак знік у глыбокай сумцы.

Дзяржаўная жанчына катэгарычна адмовілася назваць сваё прозвішча. Спачатку я злаваў, а потым падумаў: магчыма ў яе маленькія дзеці, а аклад, пэўна, невялікі, яе дзецям таксама патрэбны вітаміны. І рашыў: няхай на здароўе ядуць мой ананас! Але каб жа так. На жаль, дакладна ведаю, што на маскоўскіх рынках за адзін ананас даюць тысячу рублёў...

А сын мой убачыць ананасы і бананы на маіх здымках. Ужо ў Мінску я зноў і зноў разглядваю іх, здымкі, зробленыя ў Рэспубліцы Шры-Ланка, і здаецца мне, што вярнуўся я з далёкай, чароўнай, зусім іншай планеты.

Спецыяльны карэспандэнт «Звязды» Мікалай АМЕЛЬЧАНКА.
Фота аўтара.

Што ні год, то новая галіна

ПІНСКІ РАЁН. Так ужо павялося ў калгасе імя Горкага: што ні год, то з'яўляецца новая галіна вытворчасці. Толькі за апошні час побач з комплексам па адкорму 5 тысяч галоў буйной рагатай жывёлы, малочнымі фермамі вырасла і рыбная гаспадарка, затым прадметам асаблівай увагі стала аленегадоўчая ферма. І вось чарговая навіна: здадзена круглагадовая цяпліца плошчай трэць гектара. Ужо вясной тут збяруць першыя тоны агуркоў і памідораў. Пойдуць яны ў першую чаргу ў дзіцячы садок, школы, калгасныя сталовыя.

Будзе храм?

БРЭСТ. (Ю. Фёдарава). Тут будзе пабудаваны новы храм. Узвесці яго намячаюць на вуліцы Маскоўскай. Ёсць ужо і назва—Свята-Васкрасенскі. Адкрыты ў банку грашовы рахунак. Падрадчыка для не зусім звычайнага будаўніцтва пакуль няма. Вернікі звяртаючыся ў будаўнічыя арганізацыі, слушна сцвярджаюць, што такая важная работа дапаможа падняць узровень мясцовага дойлідства.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

БІ-БІ-СІ

● Многія газеты свету перадрукавалі дыялогі, якімі абменьваліся ў парламенце Грузіі Гамсахурдыя і лідэр апазіцыі Натадзе.

Гамсахурдыя: «Вам трэба лячыцца, пан Натадзе».

Натадзе: «Магчыма, але не ў тых урачоў, якія лячылі вас. Бо вынік на вашым твары».

● **Зараз назіраецца зацішша тэрарыстычнай дзейнасці на Блізкім Усходзе, нягледзячы на нядаўнюю канферэнцыю тэрарыстаў-іранцаў. Як адзначаюць эксперты, яе правялі з мэтай стварэння бачнасці работы для радыкальных элементаў у іранскім кіраўніцтве. Лідэр Лівіі Кадафі таксама не хоча пашыраць тэрарыстычныя акцыі, бо баіцца эканамічных санкцый і бамбардзіровак.**

● Канада адкрыла дыпламатычнае прадстаўніцтва ў Вільнюсе. Дыпламатычныя офісы Канады ўжо існуюць у Рызе і Таліне.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

● **Расія і іншыя былыя савецкія рэспублікі могуць быць прыняты ў Хельсінкскі працэс на будучым тыдні на сустрэчы міністраў замежных спраў у Празе.**

● Старшыня сацыял-дэмакратычнай партыі Германіі Эйнгальд мае намер стаць кандыдатам на пасаду федэральнага канцлера ў 1994 годзе. Ён сказаў: «Я ўдзельнічаю ў спаборніцтве». Афіцыйна ён вылучыць сваю кандыдатуру восенню 1993 г.

● **Караблі ВМФ ФРГ упершыню накіроўваюцца ў Чорнае мора. Яны наведаюць балгарскі порт Варну. Намечаны раней візіт у Севастопаль зноў адменены ў сувязі з няяснай палітычнай сітуацыяй.**

● У Боне заяўлена, што аднаўленне рэспублікі немцаў у Паволжы па патрабаванню Германіі і абяцанае Расіяй вядзецца надзвычай марудна. Тэрыторыя яе таксама будзе меншай, чым планавалася раней.

● **Перамір'е ў Харватыі ўсё часцей парушаецца. Харваты і сербы адказнасць за гэта ўскладаюць адзін на аднаго. 480 тысяч чалавек у Харватыі зараз пазбаўлены жылля.**

● Старшыня савета яўрэяў Германіі крытыкуе немцаў за тое, што яны недастаткова глыбока асэнсавалі вынікі свайго нацысцкага мінулага, калі індустрыяльным метадам было арганізавана масавае знішчэнне еўрапейскіх яўрэяў.

● **Калі Расія і Украіна моцна пасварацца з-за Крыма, то сур'ёзныя непрыемнасці чакаюць не толькі краіны СНД, але і іх суседзяў.**

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● Прэм'ер-міністр Ізраіля ў выступленні перад пераселенцамі на Заходнім беразе Іардана заявіў, што будаўніцтва пасяленняў на акупіраваных тэрыторыях будзе працягвацца.

УКРАІНА: ІНФАРМАЦЫЙНАЯ МАЗАІКА АГЕНЦТВА «РІД»

У «БАРЫСПАЛЬ» БЕЗ ЗАПРАШЭННЯ

За дзевяць дзён гэтага года ў аэрапорце Барыспаль іншаземцам было выдадзена пяць тысяч віз. Барыспаль — першы пункт на тэрыторыі незалежнай Украіны, дзе іншаземцы атрымалі магчымасць за пяцьдзесят долараў убачыць у сваім пашпарце візу пакуль яшчэ не Украіны, а СССР, затое мець запрашэнне ўжо не абавязкова. Дарэчы, за першыя два з палавінай месяцы работы Барыспальскага пункта выдачы віз іх было «прададзена» ўсяго шэсць з палавінай тысяч. Тэмпы растуць!

АФІЦЫЯЛЬНА І РЭАЛЬНА

Па папярэдніх падліках савета Федэрацыі незалежных прафсаюзаў Украіны, студзеньскі пражытачны мінімум з улікам урадавых рэформ складзе 2,4 тысячы рублёў. З яго не менш як 1.200 рублёў — расходы на прадукты харчавання. Такім чынам, афіцыяльна ўстаноўлена 400-рублёвая зарплата складзе шостую частку кошту мінімальнай спажывецкай карзіны.

Істотным недахопам урадавых рэформ, на думку федэрацыі з'яўляецца і адсутнасць дзяржаўнай сістэмы падтрымкі малазабяспечаных, што, як сведчаць абласныя саветы прафсаюзаў, ужо цяпер прыводзіць да выпадкаў галоднай смерці.

У СВАІХ НЕ СТРАЛЯЦЬ!

Ваеннаслужачы Крыма, народны дэпутат былога Савецкага Саюза Ю. Кальцоў прапануе ўнесці ў тэкст прысягі на вернасць Украіне дапаўненне: «Абавязваюся не прымяняць зброі супраць незалежных дзяржаў Садружнасці». Папраўка паступіла ўжо ў Вярхоўны Савет Крыма. Яе збіраюцца прапанаваць для ўнясення ў прысягу незалежных дзяржаў Садружнасці.

КАМУ КУПОНЫ!

— Толькі за адзін дзень затрымана 90 прадаўцоў купонаў, — заявіў у інтэрв'ю ўкраінскаму тэлебачанню намеснік міністра ўнутраных спраў Украіны В. Недрыгайла. Сярод забраных купонаў фальшывых пакуль што не выяўлена, дадаў ён.

А 14 студзеня на Уладзімірскім рынку Кіева гандаль купонамі ішоў гэтак жа бойка, як і напярэдадні інтэрв'ю. Цэны нават ўзраслі. Купоны ішлі ў прапорцыі адзін да сямі, а 12 студзеня — толькі адзін да чатырох.

У КАГО МІНІСТРАЎ БОЛЬШ

Прэм'ер-міністр Украіны В. Фокін актыўна адкрывае новыя міністэрствы і ведамствы. Да сярэдзіны студзеня былі зарэгістраваны 21 міністэрства, 25 дзяржаўных камітэтаў, дзве дзяржінспекцыі, сем дзяржкарпарацый, 30 дзяржаўных палат, камісій і ўпраўленняў. Усяго — 85 ведамстваў.

АДКРЫТАЕ ПІСЬМО ПРЭЗІДЭНТУ

Пісьмо падпісана кіраўнікамі дваццаці пяці буйнейшых прадпрыемстваў рэспублікі. Прамыслоўцы патрабуюць хутчэйшага фарсіравання рынкавых рэформ, увядзення да 1 сакавіка г. г. нацыянальнай валюты, раскансервацыі энергаблокаў Ровенскай, Хмяльніцкай і Запарожскай АЭС, змяншэння ўсіх падаткаў на 5 — 7 працэнтаў у параўнанні з Расіяй, Беларуссю, Венгрыяй, Польшчай, Чэха-Славакіяй і Турцыяй. Гэта, на іх думку, дапаможа прыцягнуць на Украіну замежны капітал.

«Вучоныя на пацуках паспрабавалі б?..»

Лабараторыя іерархічных шматузроўневых сістэм — першая ў Беларусі прыватная навуковая фірма, якая займаецца фундаментальнымі даследаваннямі — правяла экспрэс-аналіз праекта Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыя павінна мець тры раздзелы з дакладнымі вызначэннямі:

— міжнароднага статуса дзяржавы і яе ўзаемадзеяння з іншымі дзяржавамі;

— структуры дзяржавы з улікам узаемадзеяння яе асноўных сістэм;

— улады, што звязвае ўласную структурную дынаміку з яе становішчам у свеце і з дынамікай міжнароднага супольніцтва (спосабы фарміравання і дзейнасці сістэм улады залежаць ад дэклараваных у папярэдніх раздзелах прынцыпаў унутранай і знешняй палітыкі і ствараюць механізм яе рэалізацыі).

Віталь ЦЫГАНКОЎ, БелаПАН.

Як жывеш, фермер?

ГОМЕЛЬ. На 1 студзеня у вобласці налічвалася 74 фермерскія гаспадаркі. Лічба невялікая, калі параўнаць з паказчыкамі іншых абласцей рэспублікі, але ёсць перадумова таго, што сёлета яна ўзрасце ўдвая.

Палавіна тых, хто ўзяўся гаспадарыць па-новаму, закончылі сельскагаспадарчыя акадэміі, інстытуты і тэхнікумы. Другую палавіну складаюць механізатары, якія маюць вялікі вопыт работы. Цікавыя і іншыя дэталі. Летась фермеры вобласці набылі 21 трактар, 3 грузавыя аўтамабілі і экскаватар. Але ж гэтага яўна недастаткова. Сёлета атрыманне тэхнікі чакаецца па мэтаваму прызначэнню.

Ёсць пытанні, якія пакуль што не вырашаюцца. Ці змогуць фермеры набыць збожжавыя камбайны па неймаверна высокіх цэнах? Ці будуць арганізаваны курсы для тых, хто хоча сёлета ўліцца ў рады фермераў?

Аб сумленні лепш памаўчым

Кашчунства! Інакш і не назавеш злачынства, учыненае групай маладых людзей, пазбаўленых, мяркуючы па ўсім, нават аддаленых прыкмет такога паняцця, як сумленне.

У 17 гадзін 30 мінут 19 студзеня чацвёра нахабнікаў, разрэзаўшы тэнт фургона грузавой аўтамашыны, якая прыбыла ў Рэспубліку Беларусь з Германіі з грузам гуманітарнай дапамогі і стаяла ў двары 1-й клінічнай бальніцы, выкралі частку кардонных скрынак і чамаданаў з прадуктамі харчавання і адзеннем. Але пазбегнуць расплаты не ўдалося: праз паўтары гадзіны ўсе яны былі затрыманы супрацоўнікамі міліцыі Савецкага РАУС.

Цікавы састаў ўдзельнікаў злачыннай групы: узрост ад 19 да 27 гадоў, трое з іх раней былі асуджаны за хуліганства, махлярства, крадзеж асабістай маёмасці грамадзян; адзін — без пэўнага месца жыхарства і занятку, другі таксама нідзе не працуе. Затое два астатнія служаць контрагентамі брокерскай канторы «Інком». Бедны наш рынак, калі яго ўкараняюць такія цёмныя асобы... Вядзецца расследаванне, суд аддасць належнае кожнаму з членаў «цудоўнай чацвёркі». Выкрадзенае поўнасцю вернута каму належыць.

ЗАМЕЖЖА

ЯК ВАЖНА НЕ НАСІЦЬ ШЛЕЕК

Жонка прэм'ер-міністра Вялікабрытаніі Норма паведаміла, што, калі Джон Мэйджар спытаў яе, ці згодна яна быць яго жонкай, яна адказала пытаннем на пытанне: «А ты носіш шлейкі?»

«...На шчасце, аказалася, што ён іх не носіць, — працягвала першая лэдзі.— Справа ў тым, што ў мяне прадузятасць супраць мужчын, якія носяць шлейкі».

СПРАВА Ў КАПЕЛЮШЫ...

На думку вядомага амерыканскага сацыяльнага псіхолага Ф. Сопера, дэмакратам трэба тэрмінова адшукаць рэспектабельнага палітыка ў... элегантным капелюшы. Сопер, які прааналізаваў вынікі выбараў у ЗША за апошнія 60 гадоў, прыходзіць да высновы, што прыгожы галаўны ўбор і ўменне яго эфектна насіць павышаюць шанцы кандыдата на выбранне.

ЗГОДА «ДОНАРА» НЕ ПАТРАБУЕЦЦА

Улады КНР адшукваюць новы артыкул папаўнення дзяржаўнай казны. Асобам, якія пакутуюць ад ныркавай недастатковасці, за суму, эквівалентную 10.000 брытанскіх фунтаў стэрлінгаў, робяць аперацыю па перасадцы нырак. Матэрыял для перасадкі бярэцца ў праціўнікаў рэжыму, якія прыгавораны да пакарання смерцю. Згода донара на гэта не патрабуецца.

ШТО ПУТЧ БУДУЧЫ НАМ РЫХТУЕ?

Раман амерыканскага аўтара Сілмера Брынгсйорда «Войны у лайкавых пальчатках», які доўгі час ляжаў «незапатрабаваным», цяпер стаў аб'ектам саперніцтва некалькіх буйных выдавецтваў. Брынгсйорд (вучоны-камп'ютаршчык па прафесіі) прадказаў у сваім рамане жнівеньскі путч 1991 года ў Савецкім Саюзе і яго правал, аднак гэта толькі частка апавядання. Паводле Брынгсйорда, падзеі разгортваюцца далей наступным чынам: эканамічнае становішча ў краіне працягвае пагаршацца. За справу бярэцца група вучоных, звязаных з навейшымі тэхналогіямі, якая «чыста навуковымі сродкамі» ўстараняе з палітычнай арэны балбатуноў-палітыкаў і ўсур'ёз бярэцца за вырашэнне эканамічных праблем — пры адзінадушным адабрэнні працоўных.

ШКОЛА ЦІ... ТУРМА

«Ніхто не паверыць, што мяне адпраўляюць за гэта ў турму. Маю дзяўчынку, безумоўна, трэба было, пакараць, але гэта... занадта», — толькі і сказаў, выслухаўшы рашэнне акруговага суда, уладальнік рэстарана (штат Каларада, ЗША) Альфрэд Браянт. Толькі за адно паўгоддзе 15-гадовая дачка Браянта «прагуляла» 43 вучэбныя дні. Яшчэ 19 разоў яна спазнілася на ўрокі. Цяпер за паводзіны непаўналетняй вучаніцы, акрамя яе самой, разлічваецца ўся сям'я. Згодна з распараджэннем суда, дзяўчынцы давядзецца правесці месяц у выпраўленчым лагеры штата. Суд вызначыў і пакаранне бацькам, да якіх улады звярталіся больш за 20 разоў з патрабаваннем прымусіць дачку наведваць урокі. Сам Альфрэд Браянт правядзе ў турме 10 дзён, а яго жонка Джэніс — цэлы месяц. Праўда, у турме ёй будзе дазволена хадзіць на работу.

А КАЛІ ЯШЧЭ І ПРАЦАВАЦЬ

Статыстыкі падлічылі, што жонка, якая даглядае дваіх дзяцей і мужа, на працягу года перамывае 18.000 нажоў, відэльцаў і лыжак, 13.000 талерак, 8.000 кубкаў, 3.000 бутэлек, бітонаў і г. д., прычым агульная вага посуду, які пераносіцца з кухоннай шафы да абедзеннага стала і назад, за год дасягае 5 тон. З дапамогай спецыяльных прылад быў вымераны шлях, які прыходзіцца пераадольваць гаспадыні дома і ў час пакупак. На працягу года гэта велічыня склала 2.000 кіламетраў.

А калі жанчына яшчэ і працуе?

(Па матэрыялах замежнага друку).

ТАЙМ-АЎТ

ПРЭТЭНДЭНТЫ ВЫБРАНЫ

Праведзена жараб'ёўка адборачных турніраў жаночых і мужчынскіх каманд, якія прэтэндуюць на ўдзел у фінальных спаборніцтвах Барселонскай алімпіяды.

Жаночы турнір пройдзе з 20 мая па 7 ліпеня. Каманда СНД сустрэнецца ў групе «В» з баскетбалісткамі Мексікі, Канады, Італіі, Балгарыі, Сенегала, другой і трэцяй камандамі турніра Азіі.

Пераможцы груп «А» і «В» атрымаюць пуцёўкі ў Берселону, а прызёры правядуць матчы па сістэме «Плей-ОФФ», каб выявіць яшчэ дзве лепшыя каманды, якім таксама будзе дадзена права прыняць удзел у галоўным алімпійскім турніры.

АДЗІН СУПРАЦЬ ЧАТЫРОХ

Аўтамабіль «БМВ» уручаны пераможцу незвычайнага шахматнага матча-сеанса, які адбыўся ў Бадэн-Бадэне. А процістаялі тут Гары Каспараў і зборная Германіі, у саставе якой былі гросмайстры Уласціміл Горт, Эрык Лобран, Маціас Вальс і Геральд Хэртнэк. Кожнаму ўдзельніку давалася па дзве з паловай гадзіны на 50 хадоў і па гадзіне — на заканчэнне партыі. Каспараў перамог Лобрана і Вальса, дзве астатнія партыі згуляў унічыю і перамог з лікам 3:1.

«ДЫНАМА» БУДЗЕ ЖЫЦЬ

На канферэнцыю былога ўсесаюзнага спартыўнага таварыства «Дынама», якая адбылася ў панядзелак у Маскве, з'ехаліся прадстаўнікі пятнаццаці рэспубліканскіх арганізацый былога СССР. Вырашалася адно пытанне: быць ці не дынамаўскаму адзінству ў межах СНД.

Удзельнікі нарады аднадушна вырашылі стварыць міждзяржаўную каардынацыйную камісію, якую даручылі ўзначаліць Валерыю Сысоеву, былому старшыні цэнтральнага савета «Дынама». Яна абагульніць вынікі працы ўсіх камісій і груп, у тым ліку і той, якая зоймецца рэарганізацыяй таварыства і скасаваннем апарату былога ЦС «Дынама». Так што «Дынама» — застаецца.

Акцыянернае таварыства «Белаграпрамбіржа»

НА ТАРГАХ У ПЯТНІЦУ 17 СТУДЗЕНЯ 1992 ГОДА ЗАКЛЮЧАНА 127 ГАНДЛЁВЫХ ЗДЗЕЛАК НА СУМУ 15,3 МЛН. РУБЛЁЎ СЯРОД ПРАДАДЗЕНЫХ І КУПЛЕНЫХ ТАВАРАЎ:

Назва тавару	Колькасць	Адзінка вымярэння	Цана за адзінку (рублёў)
Збожжа фуражнае і насеннае	216	тона	4.100—6.000
Насенне амаранту	500	кг	60
Буйная рагатая жывёла ў жывой вазе	30	тона	30.000—35.000
Яйка курынае	10.000	штука	1.50
Тушонка з ялавічыны ў слоіках па 338 гр.	12.000	слоік	45—50
Тушонка з ялавічыны і свіная ў слоіках па 0,5 л	4.000	слоік	47
Крупы грэцкія	1	тона	62.000
Чыпсы бульбяныя	10	тона	30.000
Крухмал бульбяны	10.000	кг	20
Кроп сушаны	10	тона	14.000
Пернік мятны	15.000	кг	18
Напітак яблычны ў слоіках па 3 л	5.000	слоік	30
Кампот з чарнаплоднай рабіны ў слоіках па 0,5 л	2.500	слоік	14
Рагу з агародніны ў слоіках па 0,5 л	8.000	слоік	12
Буракі марынаваныя ў слоіках па 3 л	2.000	слоік	22
Журавіны працёртыя з цукрам у слоіках па 0,5	4.000	слоік	52
Таматы марынаваныя ў слоіках па 3 л	5.000	слоік	31
Агуркі марынаваныя ў слоіках па 3 л	3.000	слоік	38
Мацярдушка ў пакетах па 50 г	300	пакет	15
Мята перцавая (пакет па 50 г)	300	пакет	15
Меліса (пакет па 50 г)	300	пакет	15
Шалфей (пакет па 50 г)	300	пакет	15
Кава смажаная ў зярнятах	4.000	кг	460
Гарэлка «Пшанічная» ў бутэльках па 0,5 л	1.000	бутэлька	150
Настойка «Зуброўка» ў бутэльках па 0,5 л	6.500	бутэлька	120
Цыгарэты «Астра»	1.000	пачак	6,10
Бульдозер ДТ-75 балотны	1	шт.	110.000
Цвікі 4×100 мм	4.000	кг	10
Цэгла	20.000	шт.	1,20
Культыватар пласкарэз КПШ-9	6	шт.	2.312.50
Сеялка СПЧ-6	4	шт.	15,000
Раскідвальнік РОУ-6	2	шт.	30.000
Трактар ДТ-75	1	шт.	150.000
Трактар Т-15ОК б/у 1988 г. на хаду	1	шт.	35.000
Пліты перакрыцця 2ПГ-5, размер 6.000×1.500	70	шт.	530
Дошка абразная, 30	100	м. куб.	2.000
Папера афсетная № 1 (60—70 гр/м.кв.), рулоны	8	тона	22.000
Рухавік М-2141-2 («Масквіч-2140») новы	4	шт.	35.000
Шкло лабавое для аўтамабіля «Масквіч-2140»	200	шт.	1.150
Тэлефакс «Samsung»	1	шт.	90.000
Шкло лабавое да ВАЗ 2101-2107, сталініт. вытворца—завод «Арсенал»	100	шт.	500
Вухналі — цвікі для коўкі коней	500	кг	12
Прасціна	2.500	шт.	150
Ланцуг гаспадарчы для прывязі жывёлы, трохканцовы	1.000	шт.	70
Вупраж конскі	10	кампл.	800

Нагадваем, што таргі праводзяцца штотыднёва, па пятніцах, з 11.00 па адрасу: г. Мінск, вул. Казінца, 86, корпус 2. Рэгістрацыя ўдзельнікаў з 9.00. Даведкі па тэлефонах: 77-07-26, 77-00-90.

БЕЛАРУСКІ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ТЭХНАЛАГІЧНЫ ІНСТЫТУТ ІМЯ С. М. КІРАВА

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС

НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД

загадчыка кафедры гісторыі, паліталогіі і асноў эканамічнай тэорыі (узрост не старэй за 60 гадоў); **дацэнтаў** гэтай кафедры (6, з іх 2 — па гісторыі і культуры Беларусі, 1 — па паліталогіі і 3 — па асновах эканамічнай тэорыі); **асістэнтаў** (3, з іх 2 — па гісторыі і культуры Беларусі, кандыдаты гістарычных навук і 1— па асновах эканамічнай тэорыі, кандыдат эканамічных навук);

загадчыка кафедры філасофіі і права (узрост не старэй 60 гадоў), **дацэнтаў** (4 — па філасофіі), **асістэнта** — па праву;

прафесара кафедры хімічнай перапрацоўкі драўніны;

дацэнта кафедры дрэваапрацоўчых станкоў і інструментаў;

старшых выкладчыкаў кафедраў лесаўпарадкавання (кандыдат навук, спецыялізацыя геадэзія), хіміі і тэхналогіі электрахімічных вытворчасцей (кандыдат хімічных навук),

А ТАКСАМА НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД

дацэнтаў кафедраў тэхналогіі сілікатаў і лясных машын і тэхналогіі лесанарыхтовак (кандыдаты навук).

Тэрмін падачы дакументаў—месяц з дня апублікавання аб'явы.

Дакументы высылаць па адрасу: 220630, г. Мінск, вул. Свярдлова, 13а, БТІ імя С. М. Кірава, аддзел кадраў.

ВАШ САД І АГАРОД

Матэрыялы падрыхтаваў да друку М. ЧАХОЎСКІ (тэл. 32-41-92)

Яблыня расце з... чаранка

Атрымлівае сям'я дачу ці нейкі агародзік, і перад ёй паўстае праблема: дзе ўзяць дрэўцы. У спецыяльных гадавальніках чэргі ці ўсё ўжо прададзена. Вымушаны звярнуцца да аматараў на базары. А там могуць прапанаваць абы-што. Набываеш адно, а вырастае зусім іншае.

Найлепш паспрабаваць выгадаваць дрэўца самому. У лесе, ля дарог, на сметніках дзічкаў столькі, што можна закладваць вялікі сад. А вам жа патрэбна чатыры-пяць дрэўцаў.

Чаму мы гаворым пра гэта цяпер? А таму, што настала пара запасацца другім кампанентам — чаранкамі. На пачатку зімы яны закончылі развіццё і ў літаральным сэнсе слова спяць. Які чаранок набудзеце і прышчэпіце, такое і вырасце дрэва. Без падману.

Чаранкі зразаем спецыяльным сякатарам. Выбірайце галінкі з асветленых частак дрэва. На іх пупышкі моцныя, добра развітыя, сядзяць амаль адна ля адной. А гэта якраз тое, што трэба. Лепш, вядома, выразаць галінкі, якія загушчаюць крону ці імкнуць угору. Зразаем так, каб не застаўся пянёк — як мага бліжэй да ствоіка.

Выбраныя чаранкі звязваем у пучкі, на якіх — фанерка з выразна напісанай (простым алоўкам) назвай сорту. Пажадана двайная страхоўка. У спецыяльны сшытак занатуем колер завязкі. Страцілі этыкетку — выручыць завязка і запіс у сшытку.

Захоўваць дубчыкі-чаранкі лепш у снезе з паўночнага боку хлява ці дачы. Загарнуць іх варта ў поліэтыленавую плёнку. Каб не дабраліся мышы, схованку абтаптаць. Ранняй вясной чаранкі пераносяцца ў падвал.

Чаранкі нарыхтоўваюцца і вясной да абуджэння раслін. Але тут можа быць «сюрпрыз»: чаранок прышчапілі, а ён не пайшоў у рост — зімой пупышкі падмерзлі. Так што лепш усё ж нарыхтаваць на пачатку халадоў, калі не было яшчэ моцных (за 25 градусаў) маразоў.

І апошняе. Ёсць рэкамендацыі захоўваць матэрыял для прышчэпак у халадзільніку. Але чаранкі пры гэтым могуць падсохнуць. Тады іх трэба адмочваць у вадзе, прымаць іншыя меры для ажыўлення. І часта безвыніковыя.

Пырнік-лекар?..

Людзі, якія трымаюць сабак, заўважалі, як ахвотна іх чатырохногія сябры ядуць сакавітую траву пырніка паўзучага. Чаму? А таму, што гэта расліна мае немалую лекавую сілу, дапамагаючы ачысціць страўнік, палепшыць састаў крыві.

Чалавек найбольш ужывае карані. Памятаеце, яны пляцістыя, з жылкамі, крывыя, выгнутыя, белыя і карычняватыя. І паўзуць па агародзе, нібы чарвякі. Найбольш там, дзе рыхлая, добра ўгноеная глеба. Мы іх знішчаем у велізарнай колькасці. А можна і з карысцю выкарыстаць. Пырнік паўзучы ачышчае кроў, вельмі дапамагае пры халецыстыце, змяншае пратрамбін.

Як выкарыстоўваць? Карані ачысціць, адмыць, загарнуць у белую натуральную тканіну (можна марлю) і варыць у эмаліраванай ёмістасці. Адвар ужываюць па рэкамендацыі ўрача.

Ужываюць і сушаныя карані пырніку. Добра ачышчаныя сушаць у духоўцы, злёгку нават падсмажваючы. Пры патрэбе заліваюць кіпнем, настойваюць. П'юць па рэкамендацыі ўрача. А зеляніну?— спытае нехта. Яе дробна крышаць і дадаюць у салату.

Морква... пабялела

Вы пішаце, што морква захоўваецца вельмі добра. А вось у мяне гніе нейкімі белаватымі кольцамі...

(Са званка ў рэдакцыю)

Відаць, прадукцыю паражае белая гніль. А ёсць яшчэ і чорная ці бурая. Узбуджальнік іх — грыбок. Ён знаходзіцца ў глебе, адтуль трапляе на корань, а пры цёплым вільготным надвор'і пачынае сваю згубную работу.

Ніякай «хіміяй» яго не доймеш. Ды і нельга гэтага рабіць. Сістэматычна правярайце моркву. Выбірайце не толькі хворыя, але і здаровыя плады, якія знаходзіліся побач з гнілымі. Яны таксама могуць захварэць. Дома іх памыйце, пакладзіце ў пакеты і захоўвайце на дне халадзільніка ці ў халодным падвале (тэмпература каля нуля ці крыху вышэй, вільготнасць паветра да 85 працэнтаў — на сценах і столі няма вадзяных кропляў.)

Клопатаў з хваробай няма-ла. Адно перабіранне чаго варта. Таму раім папераджальныя мерапрыемствы. Прытрымлівайцеся строгага севазвароту (расліна на ранейшае месца «садзіцца» на чацвёрты год); найлепш высяваць моркву пасля цыбулі, часнаку, буракоў, гароху; насенне трэба абясшкоджваць і загартоўваць; памяшканне для запасаў дэзінфіцыраваць; пясок, для перасыпання морквы браць з ракі ці глыбокай (да 2 метраў) ямы.

Шмат дзе агароднікі паліваюць баразны варам, у якія затым сеюць моркву.

Зяленіва ў пакоі

Зіма, як кажуць, набірае размах. Яшчэ некалькі тыдняў — і будзе яе пік. Мы сумуем па зяленіву, ды і арганізм патрабуе яго.

Многія заставілі свае падаконнікі рознымі спадачкамі, а ў іх «бяжыць» уверх цыбуля. Вырошчванне яе пад сілу кожнаму. Цыбуліна, якая кранулася ў рост, бляшанка, вада, святло — вось і ўсё. Толькі сачыце, каб цыбуліна не плавала, бо хутка загіне. Вада павінна дасягаць толькі донца. Зручна устаўляць цыбуліну ў выразаную ў кардонцы дзірачку. Але найлепш зрабіць, як кажуць, фундаментальную аснову вітаміннага ўраджаю. У цыбулінах (лепш шматзачаткавых ці «вясковых») абрэзаць шыйку на паўсантыметра. Ставім іх донцамі на вільготныя анучкі, лямец, проста ў ваду, пакуль не пусцяць па некалькі маленькіх пругкіх карэньчыкаў.

Адначасова рыхтуем «градкі». Падыдуць старыя скрынкі, каструлі, карытцы. Засцелем іх плёнкай. На самы ніз насыпаем да 2 см каменьчыкаў, ці гравію, кладзём некалькі жоўтых манет, вугельчыкі. Засыпаем сумесь—як расаду памідораў не менш 5—6 сантыметраў (больш—лепш). У гэту глебу шчыльна адна да адной садзім прарошчаныя цыбуліны. Паліваем і ставім на падаконнік (на падстаўцы). Застаецца паліваць снежнай вадой (лепш распылам), адзін раз у дзесяць дзён падкормліваць.

Запомнім, што цыбуля на зяленіва любіць азот. Таму пажадана выкарыстоўваць слабыя настоі арганікі. Пасля такіх падкормак падсыпаць зямлю ці нейкі іншы (напрыклад, пілавінне) матэрыял.

ВЫ ПРАСІЛІ РАСКАЗАЦЬ

Уладзімір ГОЙТАН

Банда Мезіна

(Працяг. Пачатак у №№ 8—12).

Затым без усялякага ўступу ён сказаў следчаму:

—Прашу цябе ўважліва выслухаць гэтага чалавека. А я пакуль пайду, не буду перашкаджаць. Потым перагаворым.

Па меры таго, як Сяргей расказваў следчаму сваю жыццёвую эпапею, той слухаў з усё ўзрастаючай уважлівасцю. А калі той перайшоў да ўчарашняй размовы з Мезіным, паведаміў аб яго прапанове забіць Парашчанку. Дамурадаў ледзь стрымаўся. Вядома, ён і раней падазраваў Мезіна ў брудных справах, ды і пасля таго, як Парашчанка паведаміў пра сваю версію адносна аграблення касіркі калгаса «Іскра», вырашыў ушчыльную заняцца гэтым сяржантам міліцыі. А цяпер вось гэты хлопец... Паламала яго жыццё, пакруціла, а ўсё ж канчаткова не зламала. Следчы не сумняваўся ў праўдзівасці яго расказу, які ў іншым месцы і пры іншых абставінах можна было б прыняць за злы жарт, розыгрыш.

Сяргей скончыў свой расказ, замаўчаў. Паўза зацягвалася. І ён спытаў:

— Грамадзянін следчы, што ж мне цяпер рабіць?

— Па-першае, Сяргей, у мяне ёсць імя і імя па бацьку, — сказаў Дамурадаў. — Завуць мяне, між іншым, Алег Іванавіч. Што тычыцца грамадзяніна следчага, дык гэта ўсё засталося ў мінулым. І сённяшнія вашы паводзіны — лепшае таму пацвярджэнне. Дзякуй, што прыйшлі да нас. Думаю, лішне нагадваць аб тым, што ўсё, пра што вы тут расказалі, тайна. Ніводнага лішняга слова. Гэта, зрэшты, і ў мэтах вашай жа бяспекі. Калі Мезін адкрыўся, дастаткова маленькага намёку... Паверце, ён вас не пашкадуе. А цяпер адносна далейшых паводзінаў. Паколькі вы ўвогуле згадзіліся на яго прапанову, выконвайце ўсё, што ён ні папросіць. Мяркуючы па ўсім, вы яму спатрэбіцеся не толькі для таго, каб забіць Парашчанку. Думае выкарыстаць вас і ў далейшым. Зразумела, пра ўсё паведамляйце нам.

Мезін не знаходзіў сабе месца. Ён ужо шкадаваў, што выкінуў у раку зброю. Цяпер, калі з'явіўся Сяргей, можна б было зноў патрэсці жлобінскіх багацеяў. Паспяшаліся яны тады з Танькай, прамахнуліся. У прынцыпе, зброю можна было схаваць у лесе пад карчом. Цяпер бы не давялося ламаць галаву, дзе яе ўзяць. Да таго ж, трэба некалькі актывізавацца, тым самым і ад Сашкі можна будзе адвесці падазрэнне. Наўрад у следчага ёсць дастатковая колькасць доказаў на конт іх. Хутчэй за ўсё — толькі падазрэнні. А на гэтым абвінаваўчае заключэнне не пабудуеш.

Пара завязваць і з Парашчанкам. Да таго ж, калі ўдасца абмазаць Сяргея крывёю, дык гэта — лепшая гарантыя таго, што ён будзе маўчаць. З яго потым можна будзе вяроўкі віць. Вось толькі са зброяй справа дрэнь.

Мезін ужо больш не хаваў ад Сяргея сваіх намераў. У яго галаве нараджалася то адна, то другая ідэя адносна Парашчанкі. Лёс начальніка крымінальнага вышуку быў вырашаны. Заставалася знайсці спосаб ажыццяўлення задуманага. Неяк у час чарговай сустрэчы Мезін сказаў Сяргею:

— Ёсць план, як лепш прыбраць мянта. Уначы трэба ўзламаць дзверы ў кватэры маці Парашчанкі. Яна, вядома, по тэлефоне кінецца званіць сыну. Ён выскачыць у двор, паспяшаецца на дапамогу. Тут жа і прышыем. Праўда, пакуль складана са зброяй. Паспяшаліся мы тады з Таццянай, выкінулі карабін у раку. Але нічога, гэтай вось штукай, — ён паказаў на магніт, — паспрабуем дастаць яго.

І сапраўды, паўдня разам з Сяргеем патрацілі ў красавіку 1990 года, каб з дапамогай магніта адшукаць на дне ракі Беліца карабін. Марна. Відаць, глеем зацягнула.

Ведаць бы Мезіну, што кожны яго крок ужо на кантролі ў следчай групы. Ды і Сяргей рэгулярна дакладваў ім пра ўсе намеры бандыта.

Не атрымалася з карабінам, можна знішчыць іншым спосабам. Падкласці траціпавую шашку, скажам, пад дачу... Акрамя таго, трэба было зноў паказытаць нервы жлобінскім абывацелям. А то супакоіліся, карасі.

Неяк Мезін сустрэў свайго знаёмага В. Недараслава. Без доўгіх уступаў спытаў у таго:

— Чуў, арсенал цэлы дома хаваеш. Патрэбна траціпавая шашка, шнур і капсуль-дэтанатар. Ды і снарад бы артылерыйскі не пашкодзіў.

Той выслухаў яго. Нават не спытаў, навошта яму ўсё гэта. Моўчкі прынёс пакет з небяспечным начыннем.

Раніцай 13 красавіка Сяргей прынёс у пракуратуру траціпавую шашку.

— Сёння ўвечары Мезін загадаў узарваць яе ў двары дома Валянціны Шарай, якая жыве па вуліцы Чайкоўскага. — растлумачыў ён. — Маўляў, трэба напомніць, хто ў горадзе сапраўдны гаспадар.

Алег Іванавіч зразумеў: больш цягнуць з арыштам нельга. Мала яшчэ якая д'ябальская думка выспее ў галаве гэтага прайдзісвета. Тым больш, што арыштаваны Міхаіл Гігалаеў. Адчуўшы небяспеку, верхавод і зусім можа ўцячы.

Гігалаева арыштавалі ціха і непрыкметна. Той нават пікнуць не паспеў, як апынуўся ў наручніках. Цяпер чарга за Мезіным.

Мезіна ўзялі прама на пераездзе. Ён стаяў ля сваёй машыны, чакаючы, калі ўзнімецца шлагбаум. Анатоль Казырыцкі сунуў пад бок пісталет:

— Паводзь сябе смірна, Мезін, — сказаў ён. — Адзін рух — і ўся абойма твая будзе.

Што стала з Аляксандрам Мезіным! З выгляду самаўпэўнены і нахабны, да таго ж спартсмен, які ўмее валодаць і целам, і духам, раптам размяк, якануча. Вядома, не чакаў, што возьмуць сярод белага дня, тым больш у такім людным месцы. Нават мову ледзь не страціў. Так пад пісталетам яго і прывялі да міліцэйскай машыны.

Гэта ўжо потым, калі пройдзе першы шок, Мезін будзе брыдкасловіць на ўсіх і ўсё, выкручвацца, нават пагражаць. А забыў жа простую ісціну: не капай іншаму яму...

Уцёкі

Гэту ноч Аляксандр Мезін амаль не спаў. Паўтара месяца, як ён за кратамі. Але ні на хвіліну не мог змірыцца са сваім становішчам. Яшчэ калі яго змясцілі ў следчы ізалятар Гомельскага УУС, цвёрда вырашыў: уцякаць! І лепшы спосаб — з санчасці. Але паколькі быў здаровы, трапіць туды — справа безнадзейная. І ён адважыўся. Грукнуўся галавой аб каменную сцяну — ледзь чэрап не раскалоўся. Крыві, як з добрага парсюка. Паклалі ў бальніцу. Паспрабаваў уздзейнічаць на медыкаў — не дапамагло, ніхто не пакваліўся на шалёны «ганарар» за садзейнічанне ва ўцёках. Ды і вартавыя былі пільныя — на гэты пост ставілі выключна афіцэраў.

А як падлячылі, перавезлі ў Мінск. Каб выключыць усялякую магчымасць уцёкаў, пасадзілі ў следчы ізалятар КДБ рэспублікі. Пры сустрэчы «суцяшалі», маўляў, адсюль за ўсе гады яшчэ нікому не ўдалося выслізнуць.

Некалькі дзён ён нетаропка абдумваў, як і з чаго пачаць чарговую спробу вырвацца на волю. З акенца туалета ўвагу прыцягнуў скрутак кабелю, што цягнуўся па спецыяльных кранштэйнах уздоўж высачэзнай сцяны. Толькі вар'ят мог адважыцца ступіць на гэты хісткі дрот, прайсці па ім каля дзесяці метраў высока над зямлёй, ды яшчэ невядома куды. З акенца не відаць усёй панарамы. Але ў яго не заставалася выбару: кабель уздоўж сцяны — адзіны шанц. А каб мышцы рук і ног не атрафіраваліся ад бяздзейнасці, працягваў трэніравацца ў камеры, выкідваў такія каленцы, што ў сакамерніка вочы ад здзіўлення на лоб лезлі — навошта ўсё гэта?

Унутраны дворык ізалятара, куды іх штодзень выводзілі на прагулку, нагадваў каменны мех размерам недзе пяць на пяць метраў. Да таго ж, прыкрыты металічнай сеткай. І гэта не ўсё: адзін з вартаўнікоў знаходзіўся ўнізе разам з арыштаванымі, а другі ў гэты час хадзіў узад-уперад над сеткай па спецыяльнай драўлянай кладцы. Яму надакучвала быць там у адзіноце, і ён, не чакаючы, пакуль адвядуць арыштаваных, у парушэнне інструкцыі, спускаўся ўніз па спецыяльным металічным трапе. Гэта і вырашыў выкарыстаць Мезін.

Была раніца 27 мая. Нядзеля. Начальства, як правіла, у гэты час на дачах. Калі ўдачна ўсё атрымаецца, у яго распараджэнні, як мінімум, паўгадзіны: пакуль узнімуць трывогу, знойдуць адказных асоб, аддадуць каманду перакрыць усе выхады — можна паспець вырвацца за гарадскую рысу. Мінск ён ведаў няблага, калісьці служыў тут ва ўнутраных войсках. Вось толькі ўсё адзенне — спартыўны касцюм. У такім выглядзе з'явішся на людзях — толькі ўвагу прыцягнеш. І ён звярнуўся да сакамерніка:

— А ці не махнуцца нам на гэты дзень робай?

— Навошта табе спатрэбіўся гэты маскарад? — паціснуў той плячамі.

— Надакучыла хадзіць увесь час у адным і тым жа.

Той моўчкі зняў з сябе балоньевую куртку, потым штаны. Мезін прымерыў — быццам нармальна. А тут ужо і вартавы зазвінеў ключамі — час на прагулку.

Дзень абяцаў быць цёплым, сонечным. Робіць выгляд, што любуецца пагодай, а сам касавурыцца на таго, другога, што ўгары: хутчэй бы спускаўся ўніз! Ужо і прапаршчык пазірае на гадзіннік. І адразу ж — каманда: вяртацца ў камеры.

Вартавы адчыніў дзверы, увайшоў, чакаючы астатніх. А тут і другі прапаршчык раней часу паспяшаўся ўніз.

Вось яно — імгненне ўдачы! Мезін маланкай нырнуў пад парэнчы лесвіцы. Прапаршчык нават вокам міргнуць не паспеў, як той ужо быў на самым версе. Побач кабель. Ён вядзе ў бок двара МУС. Асцярожна ступаючы, арыштант крок за крокам перамяшчаўся ўздоўж сцяны, імкнучыся не глядзець уніз. Вось і дах, а там двор, куды і саскочыў. Напераддзе цагляны паркан. Ён з разбегу падскочыў, падцягнуўся на руках.

(Заканчэнне будзе).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

22 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Вольны табун». Кінанарыс.
9.00. Прыродазнаўства. 4 клас.
9.20. Ліра.
11.20. «Сутыкненне». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. «Сёе-тое з паштовай сумкі». Спектакль з удзелам юных артыстаў драматычнай студыі Беларускага тэлебачання.
17.20. «Казкі-недаказкі». Фільм-канцэрт.
17.40. «Шчаня і сямёра гусянят». «Слон і Пеначка». Мультфільмы.
18.00. «Дзе Ложкін хавае золата», «Вольніца». Дак. фільмы.
18.55. «Тэлеаўкцыён» запрашае...
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Ад рубля да талера».
19.40. Аб партыях без дыпламатыі. Беларуская сялянская партыя.
20.25. Калыханка.
20.45. Здароўе.
21.10. «Вяроста сібірская». Дак. фільм.
21.35. «Шкляны лабірынт». Маст. фільм.
23.15. НІКа.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.35. Дзіцячы музычны клуб.
9.15. Разам з чэмпіёнамі.
9.30. «Яны ж чарапахі». Цыкл «У аб'ектыве—жывёла».
9.50. Тэатр плюс ТБ.
10.50. «Чалавек са звалкі». Маст. фільм. 2-я серыя.
12.00. Навіны (з сурдаперакладам).
12.20. «Дзень толькі к вечару добры...». Дак. фільм.
12.40. «Па той бок рампы. З усмешкай...».
13.25. Канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца Азербайджана.
13.55. Блакнот.
14.00. «Як дабіцца поспеху». Перадача 3-я.
14.15. Тэлемікст.
15.00. Навіны.
15.20. «Сёння і тады».
15.50. «Цётка Маруся». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.55. Маленькі канцэрт.
17.10. Падарожжа ў краіну казак і прыгод. Выпуск 2-гі.
18.00. Навіны.
18.20. Фільм-канцэрт «Свята на нашай вуліцы».
18.45. Па законах рынку. «Дзівацтвы прыватызацыі».
19.25. «Чалавек са звалкі». 3-я серыя.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Навіны.
21.35. Кінапанарама.
22.50. «Толькі для дарослых». Мультфільм.
23.00. «Я іграю Шастаковіча...». Яфім Шыфрын. У перапынку (0.00)—Навіны.
0.50. «Прыморскі бульвар». 2-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Весткі.
8.20. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
8.50. Вольны час. «Дай лапу, сябар!»
9.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
9.35. Дзіцячая гадзіна.
11.45. Я. Шварц. «Дракон». Лячэбны спектакль.
14.00—14.20. Весткі.
16.00. Успаміны пра акцёра. Расціслаў Плят.
17.05. Мультфільм.
17.15. Праграма 03.
17.45. Т. Ін. Ка.
18.00. Тэлеагляд «Далёкі Усход».
18.45. Капітал.
19.00. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.
20.00. Весткі.
20.20. Свята кожны дзень.
20.30. «Джаз-клуб».
21.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
21.30. Тварам да Расіі!
21.50. Мультфільм.
22.00. Без рэтушы.
23.00. Весткі.
23.25. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.

23 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Шкляны лабірынт». Маст. фільм.
10.25. «Егіпецкія ночы». Фільм-балет.
11.05. «Пункт вяртання». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Беларуская літаратура. 9 клас.
17.00. Выступленне дзіцячага танцавальнага ансамбля «Ціскары» (Грузія).
17.45. «Казкі-невялічкі». Мультфільм.
18.00. «Мёртвы зыб», «Спадчына». Дак. фільмы.
18.55. «Тэлеаўкцыён» запрашае...
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Роднае слова.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. «У пошуках «цёплага дома». Дак. фільм.
21.35. Крок.
23.35. НІКа.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.35. «Падарожжа ў краіну казак і прыгод». Выпуск 2-гі.
9.25. Кінапанарама.
10.40. «Чалавек са звалкі». Маст. фільм. 3-я серыя.
12.00. Навіны (з сурдаперакладам).
12.20. Канцэрт фальклорнага ансамбля Алжыра.
12.45. Чалавек і закон.
13.25. У свеце жывёл (з сурдаперакладам).
14.15. Тэлемікст.
15.00. Навіны.
15.20. Аб спорце і не толькі. Махмуд Эсамбаеў.
15.40. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.45. «Вук». Мультфільм (Венгрыя).
18.00. Навіны.
18.20. Выступленне ансамбля «Шалала» (Узбекістан).
18.35. ...Да 16 і старэйшым.
19.20. «Чалавек са звалкі». 4-я серыя.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Навіны.
21.35. Да 80-годдзя Б. А. Пакроўскага.
22.35. «Крымінформ» паведамляе...
22.50. «З Лондана з любоўю, ці Непадарожныя нататкі». Перадача 4-я.
23.35. Музычны прагноз.
0.00. Навіны.
0.20. Аўтаралі Парыж—Трыпалі—Кейптаўн.
1.20. «Дадатковы прыбывае на другі пуць». Маст. фільм. 1-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Весткі.
8.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
8.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
9.05. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
9.35. Мне пашчасціла. Праграма для дзяцей.
10.25. «К-2» прадстаўляе: «Абзац», «Каронка», «Свабода асобы», «Таксі-блюз». Маст. фільмы.
14.00. Весткі.
15.45. Дзіцячая гадзіна.
16.45. У свеце жывёл.
17.45. Т. Ін. Ка.
18.00. Грані.
18.45. Парламенцкі веснік.
19.00. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.
20.00. Весткі.
20.20. Свята кожны дзень.
20.40. Маст. фільм «Санта-Барбара». 13-я серыя.
21.30. На сесіі Вярхоўнага Савета Расійскай Федэрацыі.
21.55. «Пятае кола».
22.55. Рэклама.
23.00. Весткі.
23.25. «Пятае кола». Працяг.
0.10. Чэмпіянат Еўропы па фігурнаму катанню.

Першая праграма і Расійскі канал даюцца па маскоўскаму часу.

З 3-га па 9-га ЛЮТАГА КУРСЫ БУХГАЛТАРАЎ-КАСІРАЎ па грашовых аперацыях у малых формах гаспадарання.

Даведкі ў Мінску па тэлефонах: 27-33-65, 62-62-80.

РАДЫЁ

23 студзеня

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.00 — «Эканамічны дзённік». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — С. Законнікаў. «Чорная быль». Фрагменты паэмы. 10.15 — для дзяцей. А. Вольскі. «Каб не змаўкаў жаваранак...». Казка. Перадача 2-я, заключная. 10.31 — У. Ягоўдзік. «Сонейка, свяці!» Радыёпастаноўка. Частка 1-я. 11.15 — Я. Глебаў. Фрагменты з балета «Маленькі прынц». 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Вы нам пісалі? Адказваем». Перадача па пісьмах радыёслухачоў. 14.30 — «Такая пазіцыя». Публіцыстычная праграма. 15.15 — «Літаратурныя чытанні». М. Лупсякоў. «Пераправа». Апавяданне. 15.40 —К. Шэрман. «Дождж у Каралішчавічах». 16.05 — «Радыёпошук». 16.35 — «Вам рана думаць пра каханне». 17.00 — спявае хор Беларускага радыё і тэлебачання. 17.30 — «Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.25 — Я. Колас. «Нёманаў дар». Інсцэніраванае апавяданне. 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.00—«Азія і Афрыка: людзі і падзеі». 22.30 — «Дыска-клуб». 23.10 — выступаюць майстры зарубежнай опернай сцэны.

НА ДВОР'Е

22 студзеня

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску і Гродна — 2—4, Магілёве, Брэсце і Мінску. — 3—5, у Гомелі — 4—6 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы — 5—10 градусаў марозу, удзень ад 0 да 5 градусаў марозу.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ. СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Урадавыя весткі.

«Кур'ер планеты». Агляд паведамленняў з-за рубяжа.

«Сыравіна глупства — падзяліць бы флот». Спроба прагнозу.

Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.

Падпісана пагадненне аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж Кітаем і Беларуссю.

«Артыкул артыкулу розніца...» Аб адным артыкуле пагаднення аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

«Пісьмы з вёскі». Чытаючы пошту.

«Нацыя ў небяспецы?» Сведчыць сацыялогія.

«Кругагляд». Людзі. Падзеі. Факты.

«Калым на мове лічбаў». Пункт гледжання.

«Помні аб смерці». Думкі ўголас.

«Пасрэднік». Інфармацыйна-рэкламны раздзел.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: адказны сакратар Уладзімір Андрыевіч, першы намеснік адказнага сакратара Яўген Ляхаў, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 13. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12